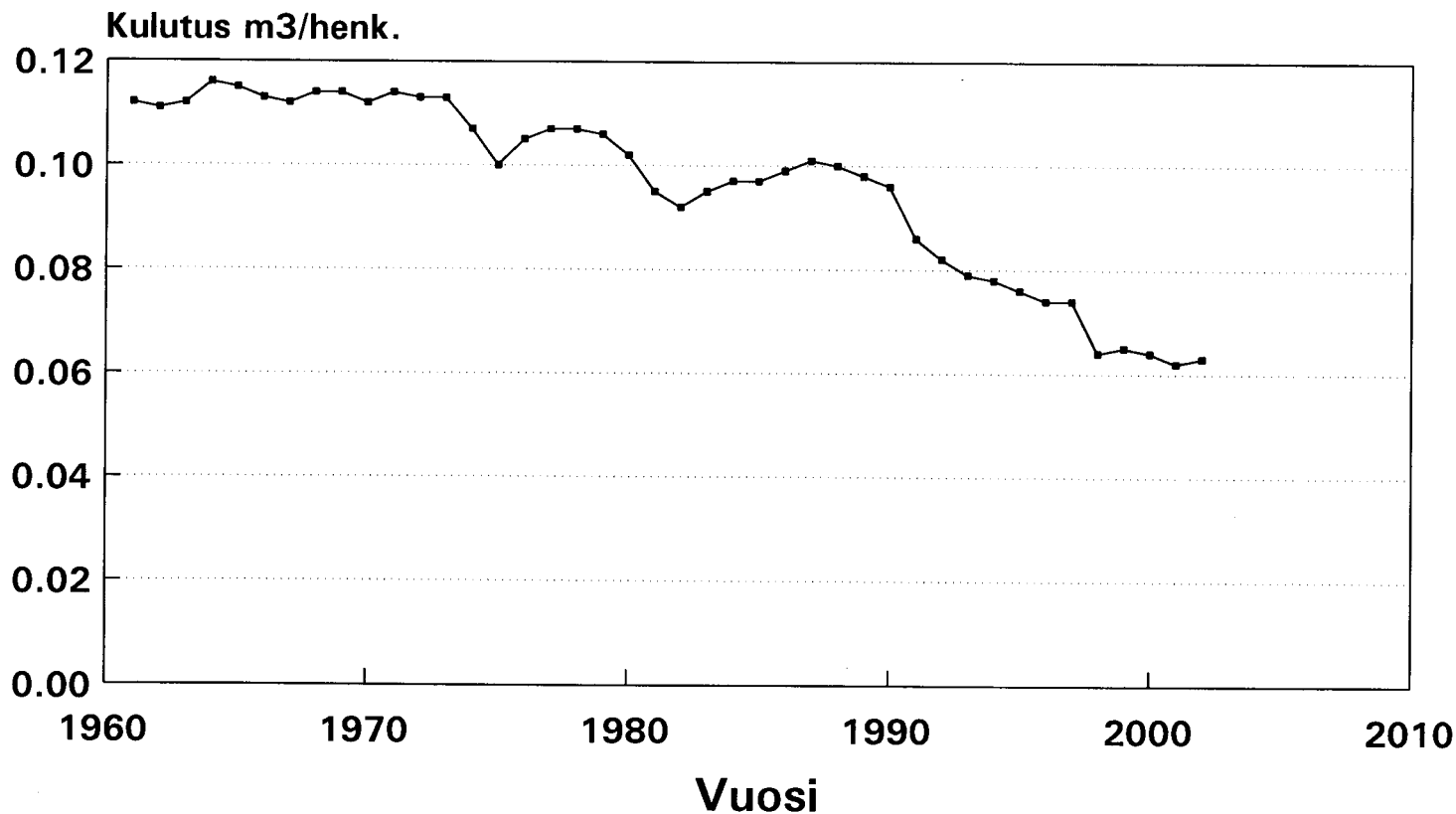

Suomen metsäteollisuus voi menestyä kansainvälisessä kilpailussa

Matti Kärkkäinen
professori

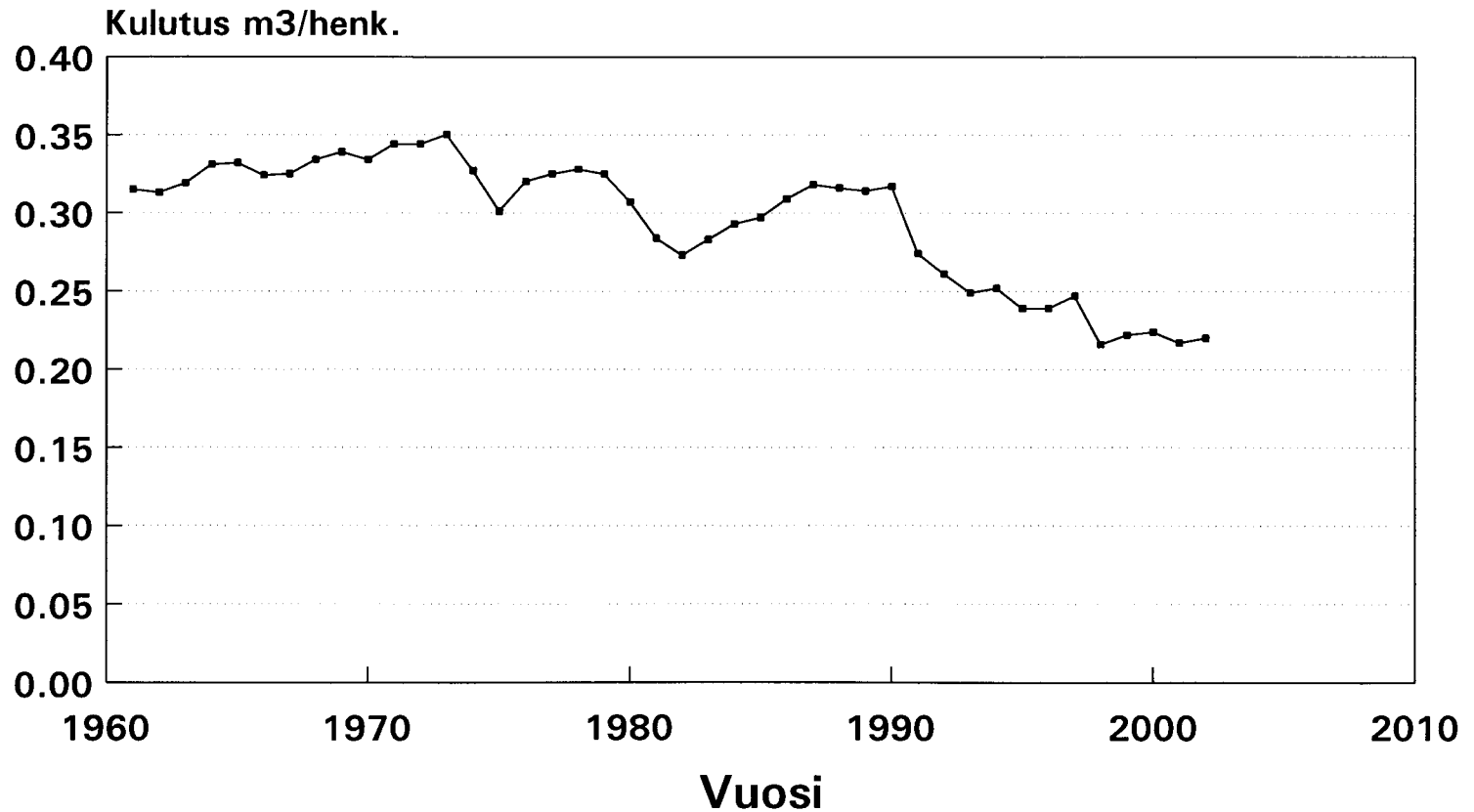
Metsäalan tulevaisuusfoorumi 16.3.2005, Sibelius-talo,
Lahti

Sahatavaran kulutus henkeä kohti laskee maailmassa...

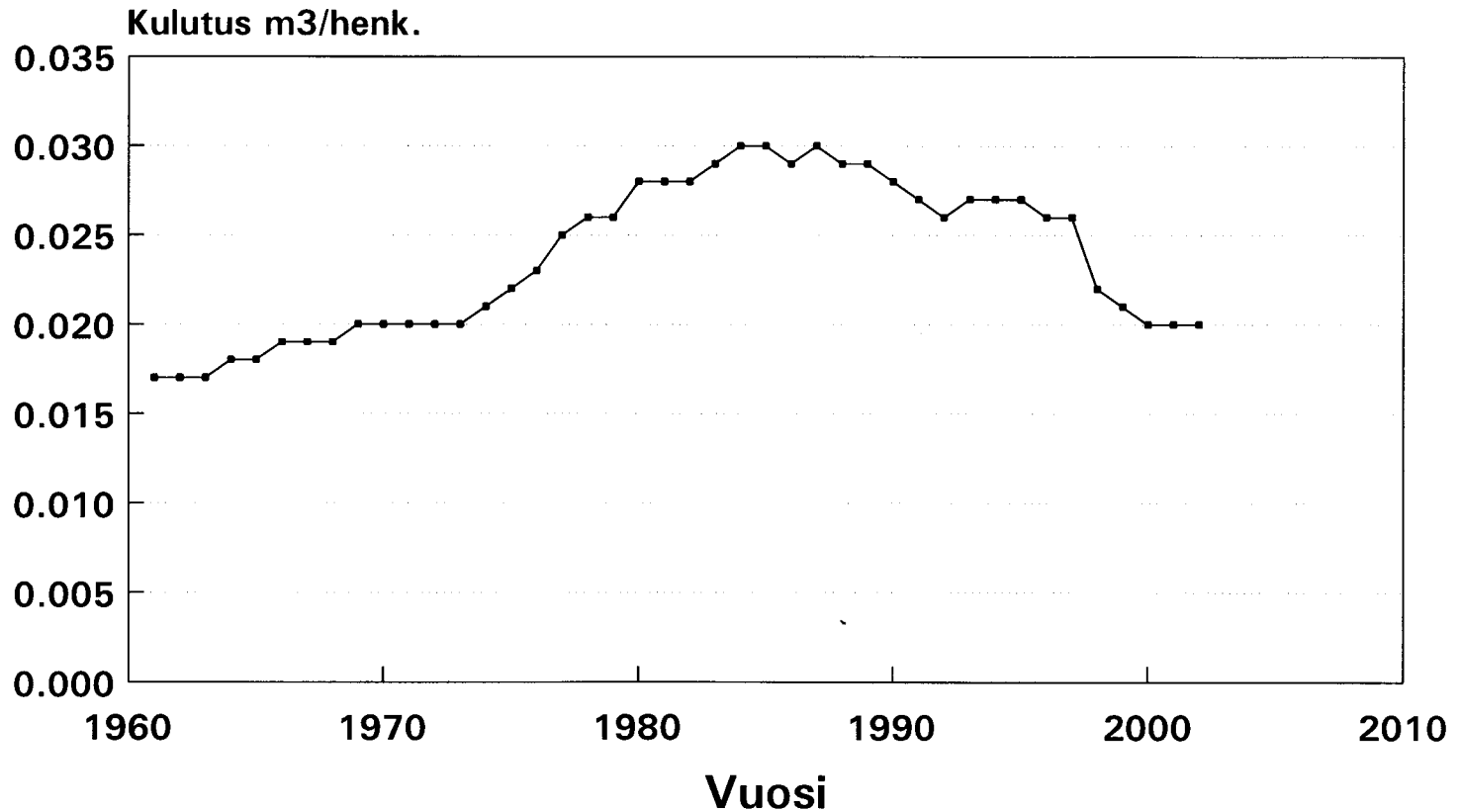
Kärkkäinen SAW-11

...sekä teollisuusmaissa...

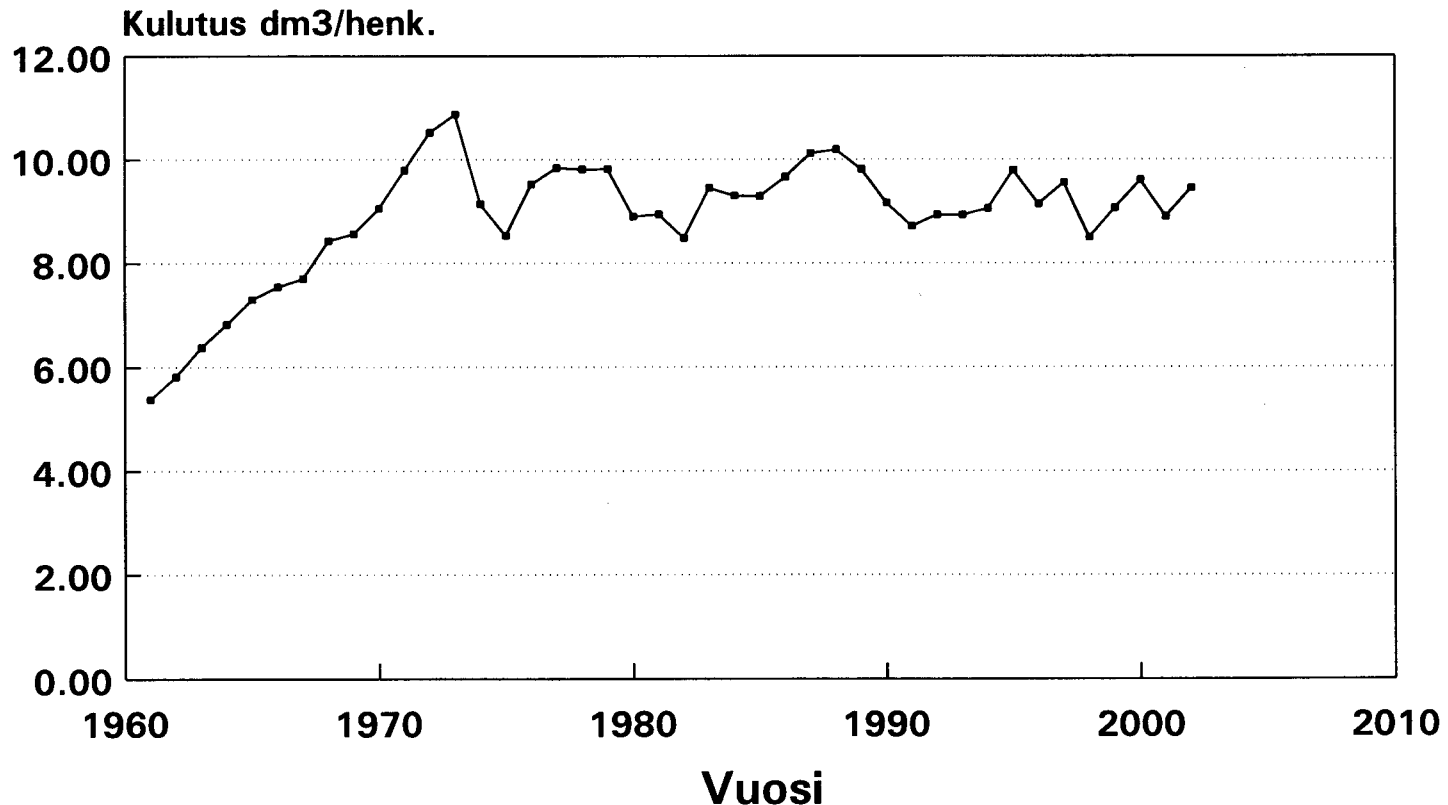
Kärkkäinen SAW-8

...että kehitysmaissa, joissa
kulutustaso on 10 % länsimaista

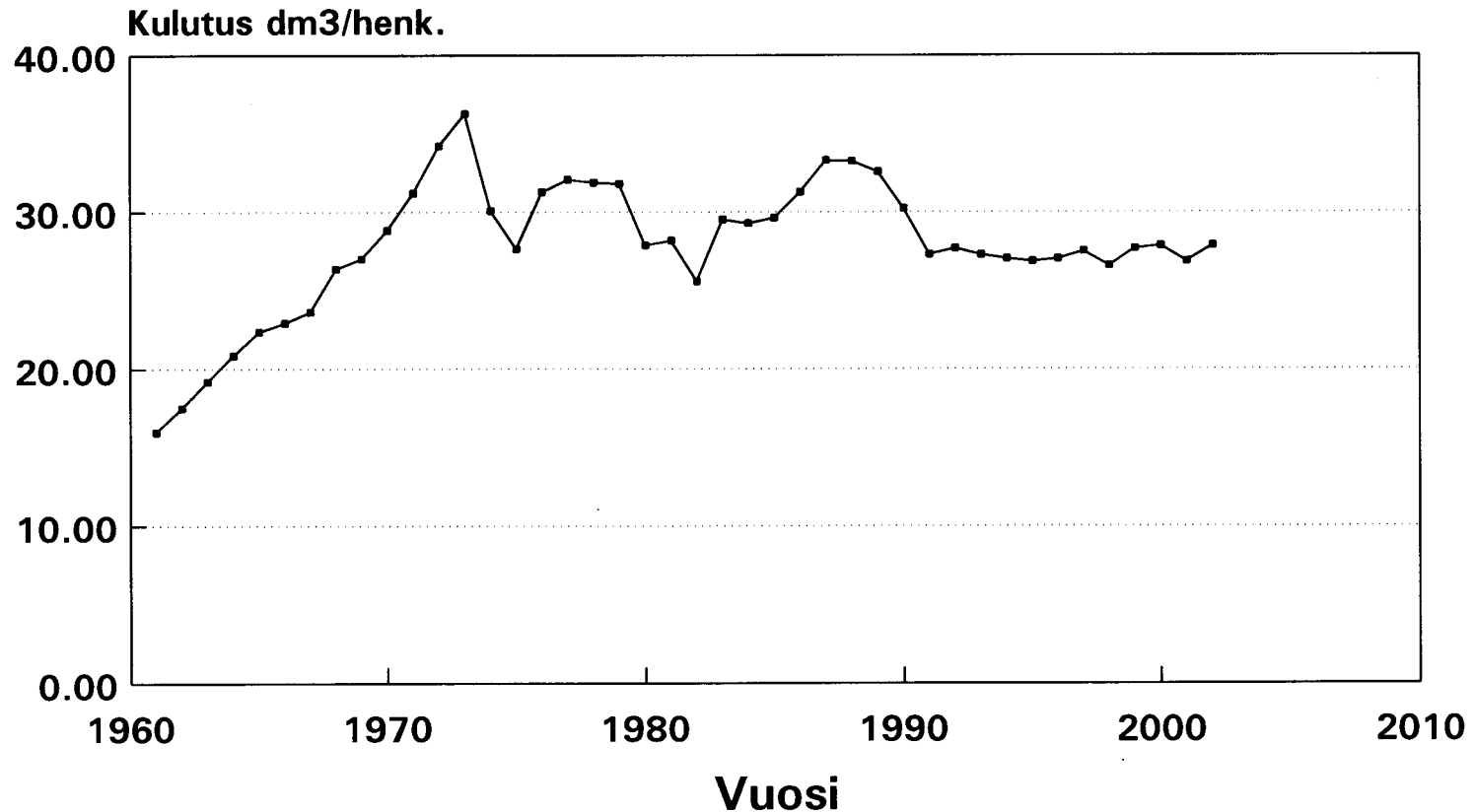
Kärkkäinen SAW-7

Myös vaneri on kypsä tuote, jonka kulutus on vakioitunut

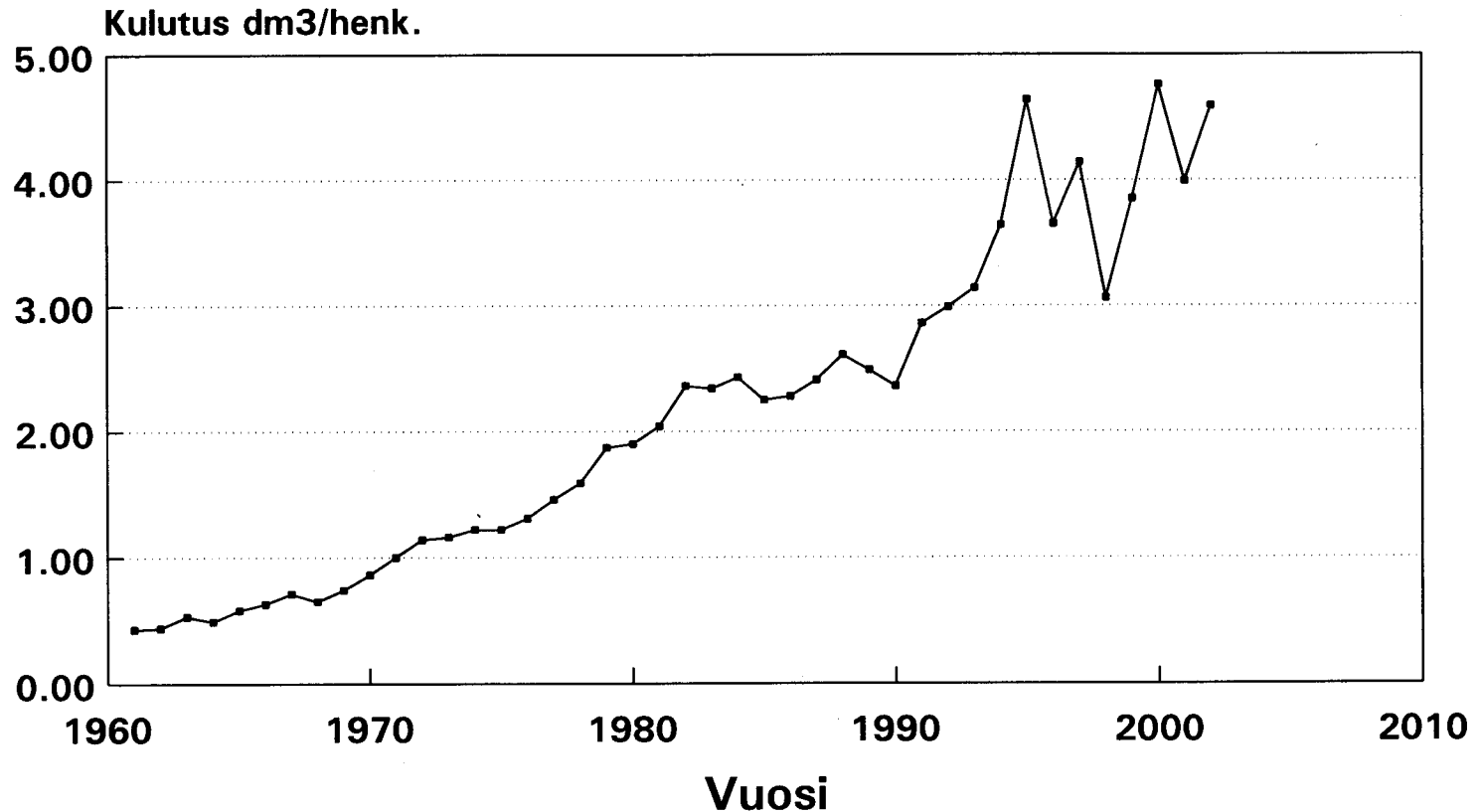
Kärkkäinen PLY-11

Teollisuusmaissa vanerin kulutus on hitaasti alenemassa...

Kärkkäinen PLY-8

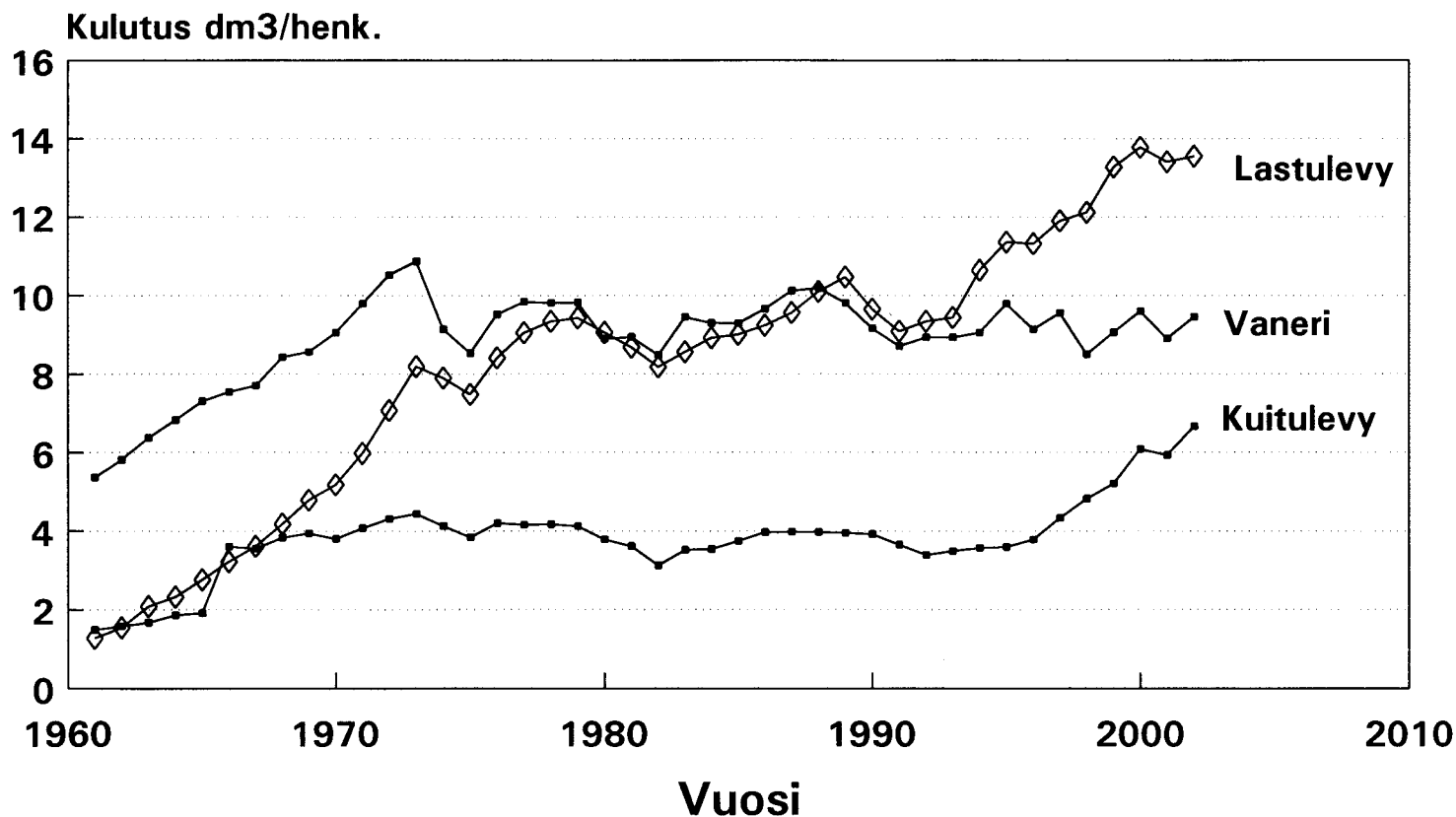
...mutta kehitysmaissa vanerin kulutus on kasvanut

Kärkkäinen PLY-7

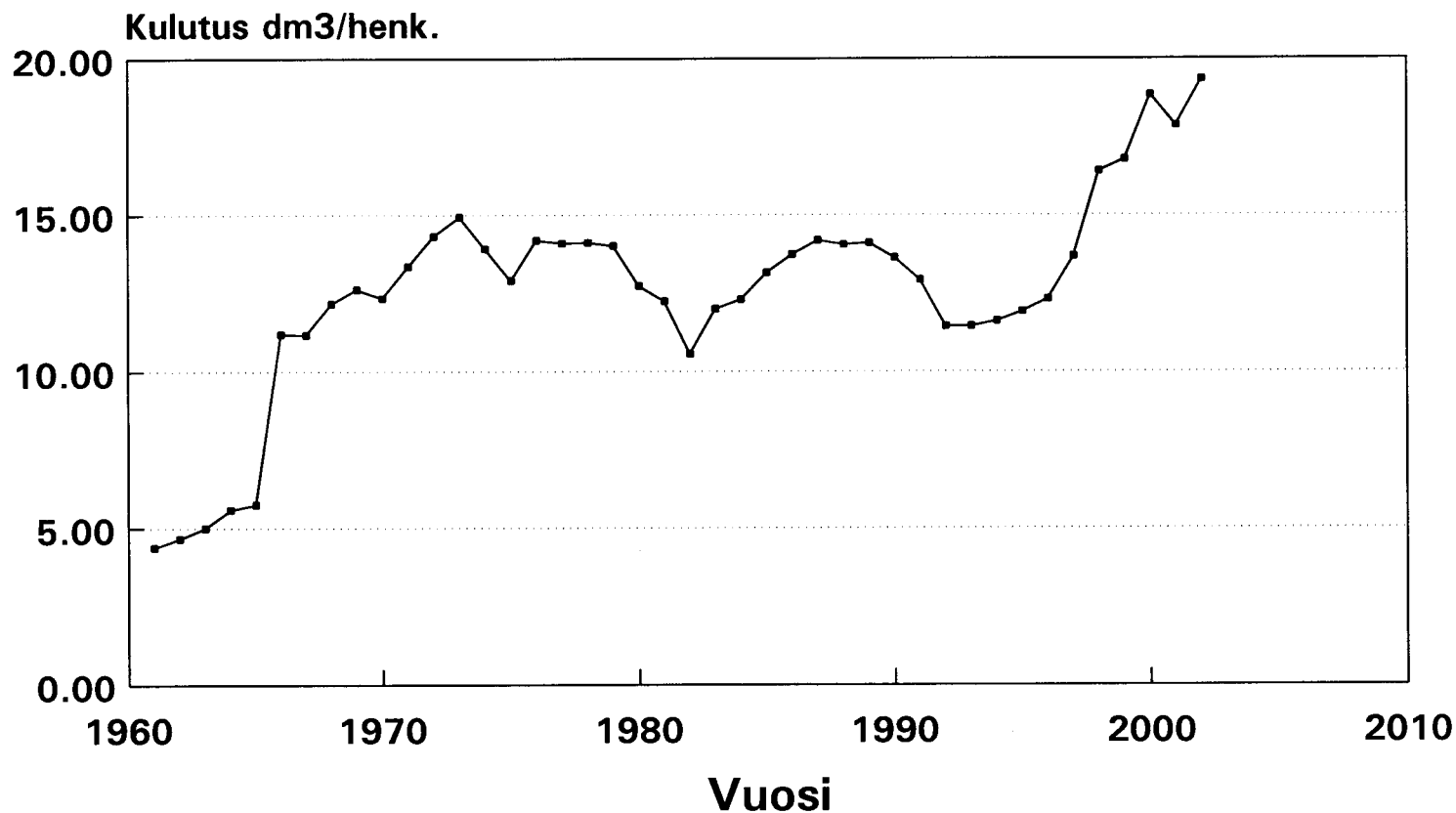
Matti Kärkkäinen

Muista levyistä sekä kuitulevy että lastulevy ovat elpymässä

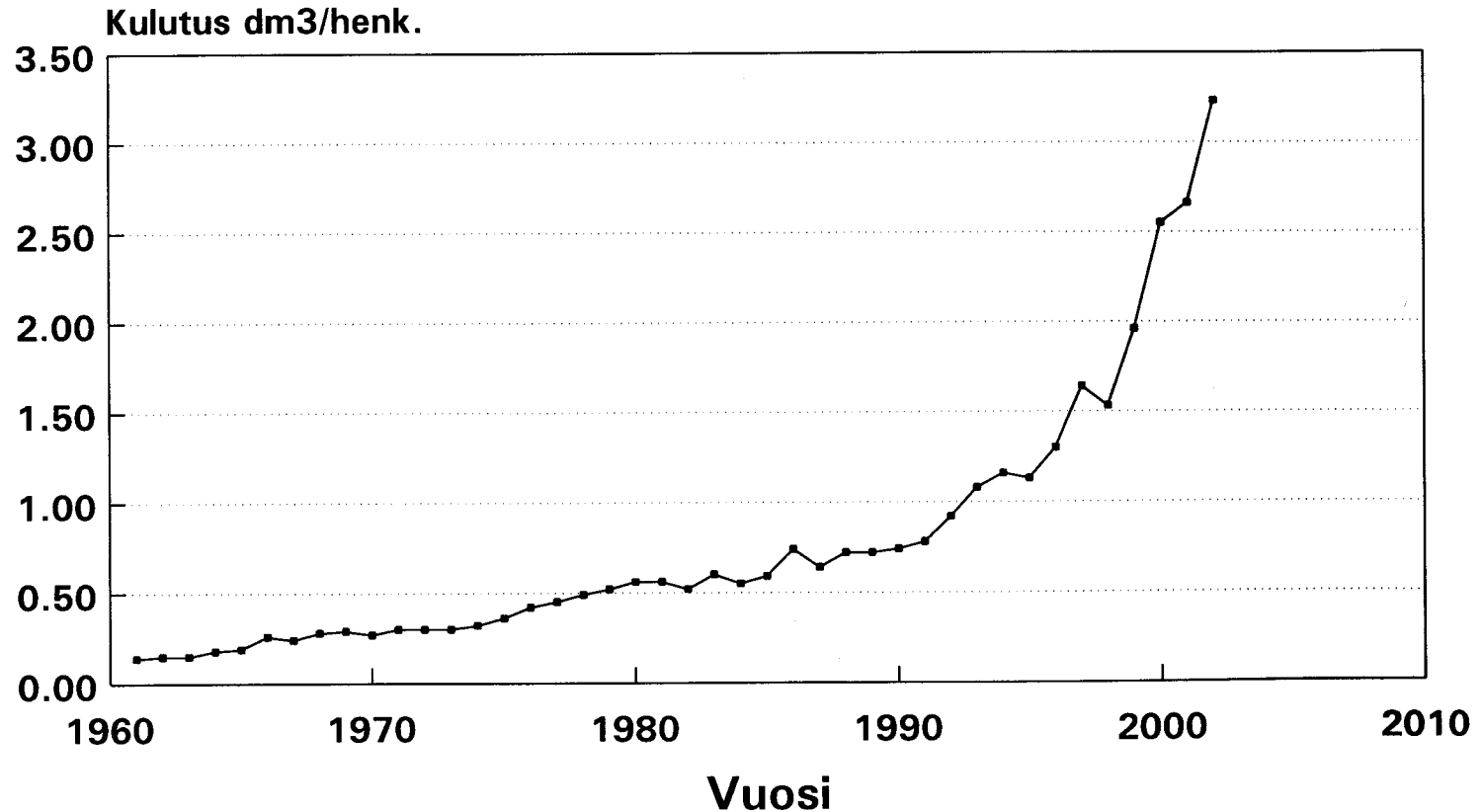
Kärkkäinen PAR-38

Kuitulevy löysi uuden elämän sekä teollisuusmaissa...

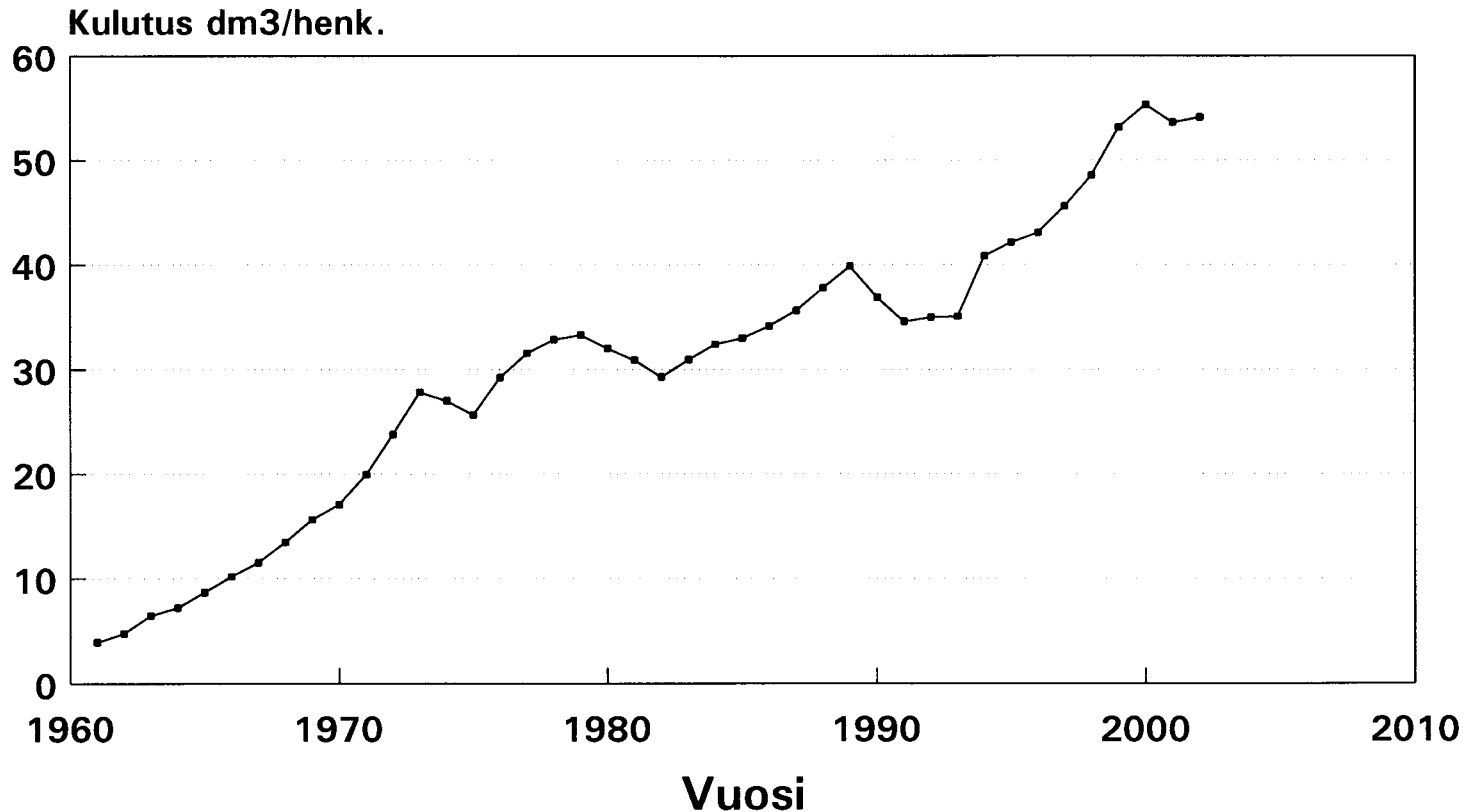
Kärkkäinen PAR-41

...että erityisesti kehitysmaissa, molemmissa MDF-levyn ansiosta

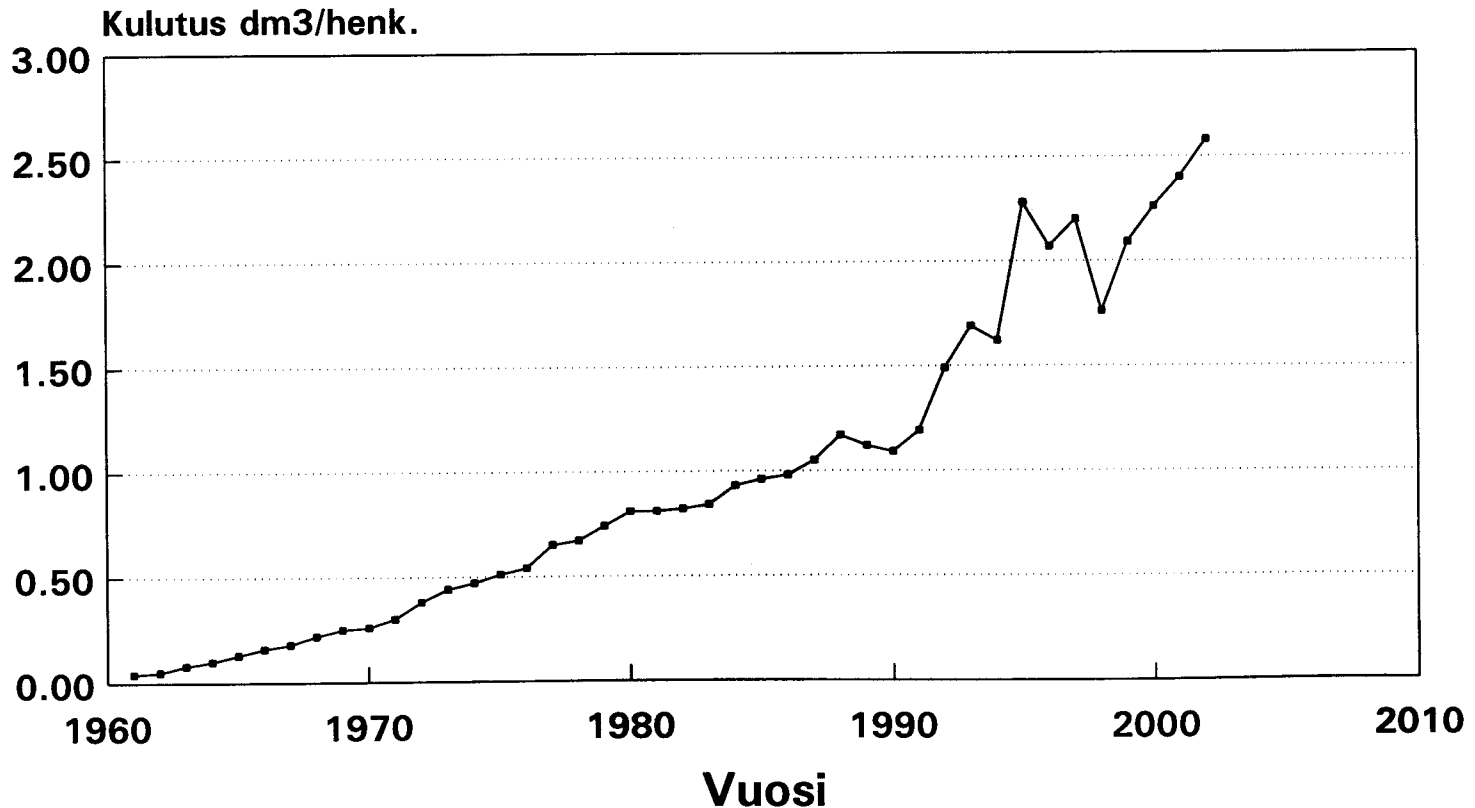
Kärkkäinen PAR-42

Lastulevyt ml. OSB-levy kasvavat erityisesti teollisuusmaissa...

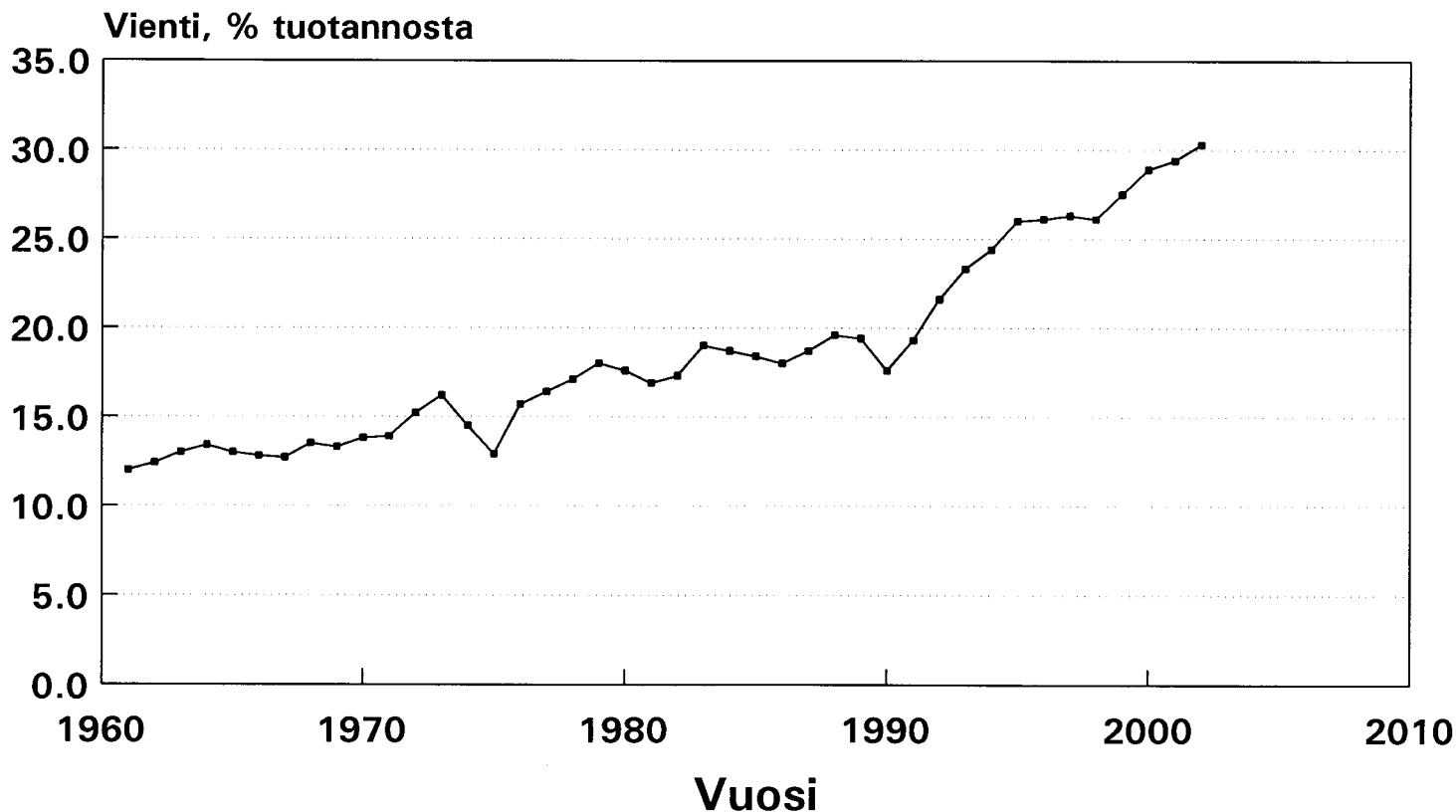
Kärkkäinen PAR-52

...mutta alemmalla tasolla myös kehitysmaissa

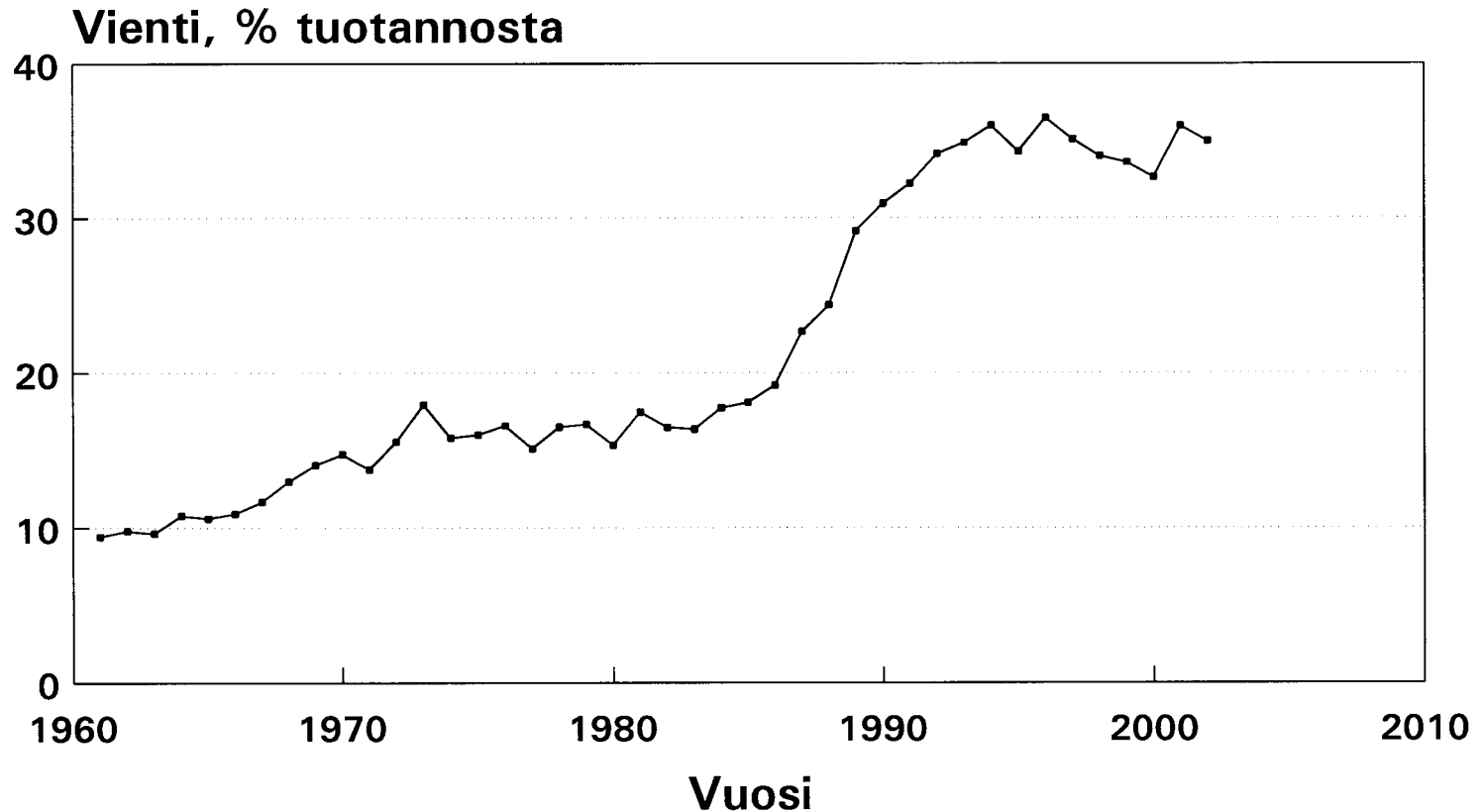
Kärkkäinen PAR-53

Sahatavaran viennin osuus tuotannosta on jatkuvasti kasvanut

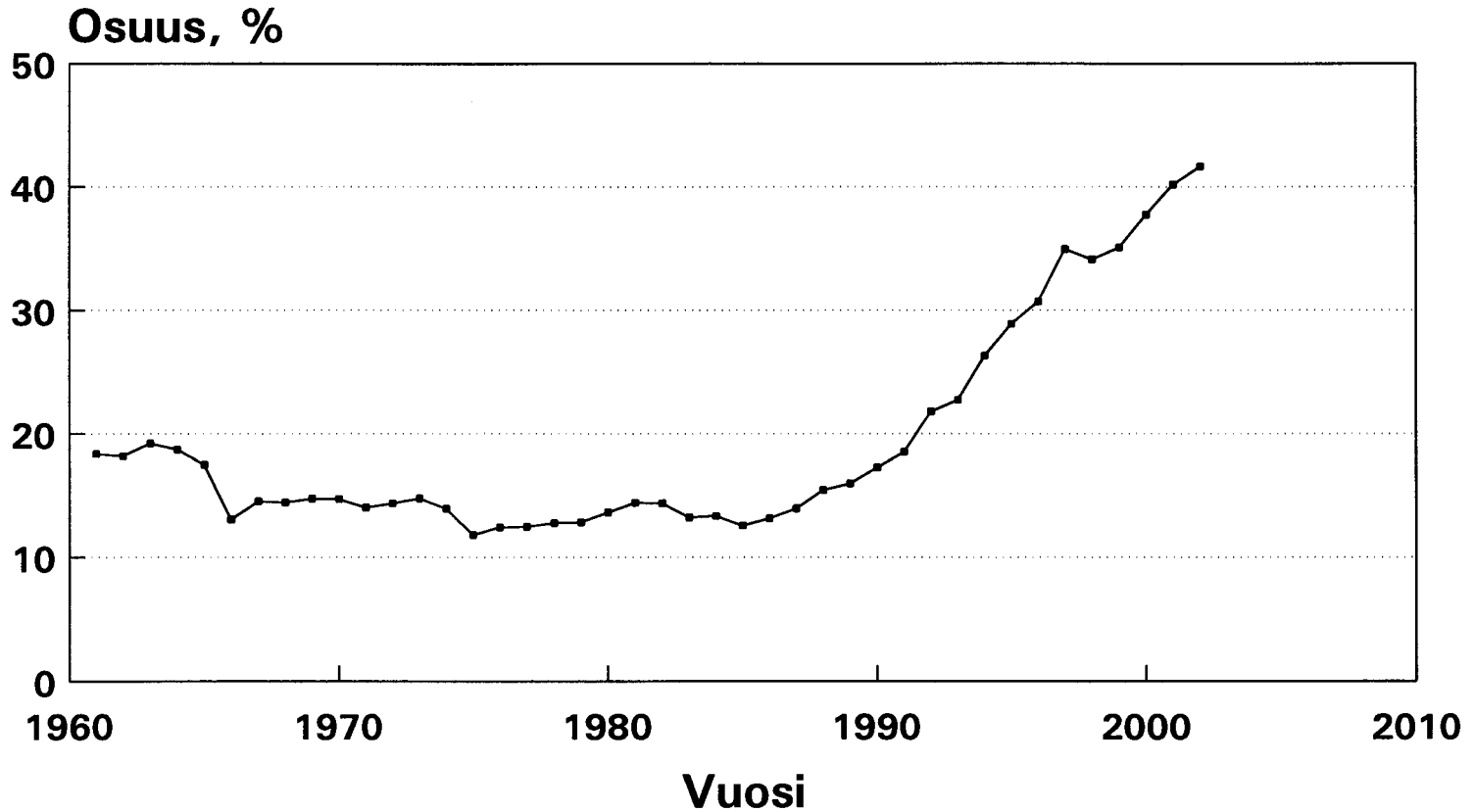
Kärkkäinen SAW-12

Vanerin viennin osuus tuotannosta on kasvanut uudelle tasolle

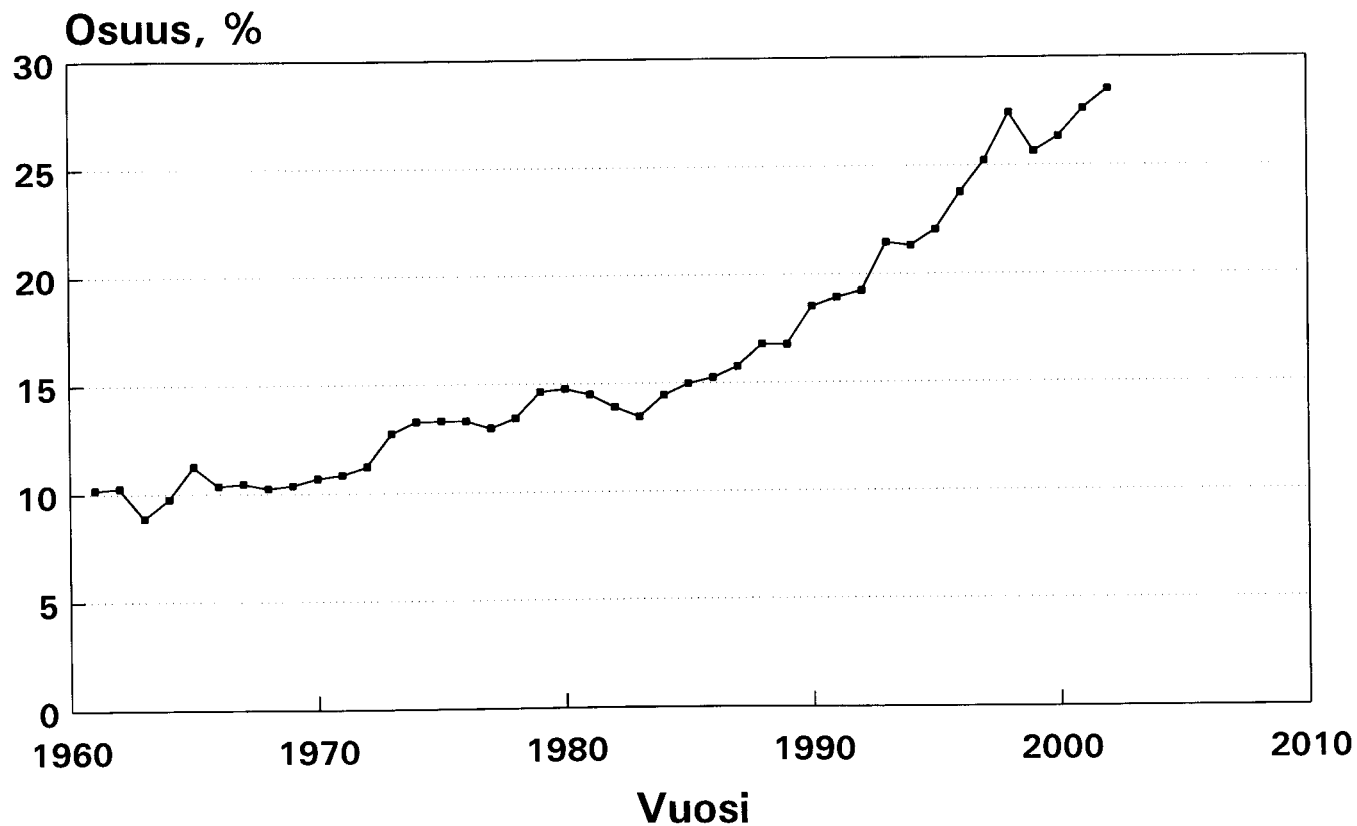
Kärkkäinen PLY-12

Jopa kuitulevykin on tullut vientituotteeksi

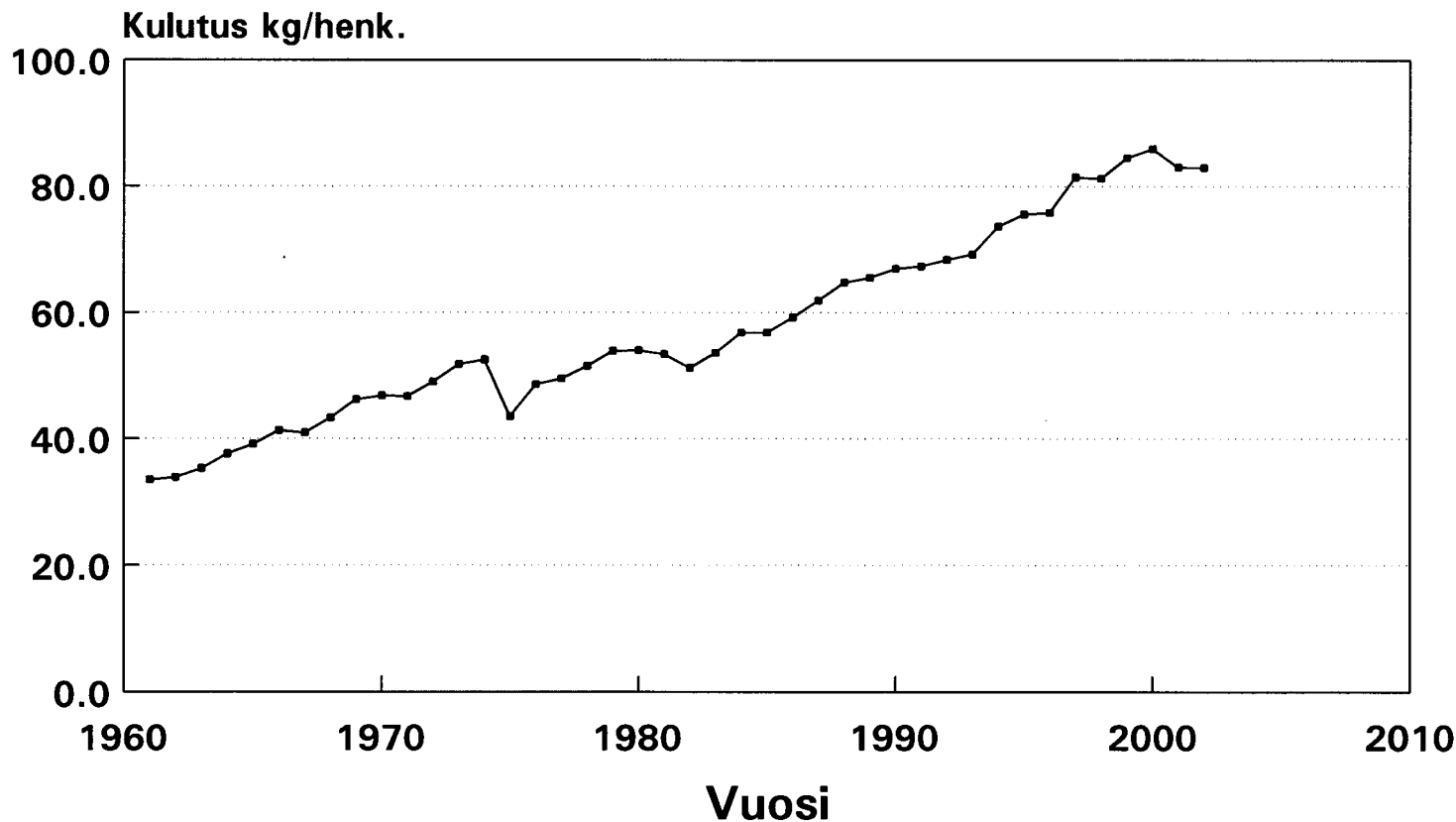
Kärkkäinen PAR-14

Viennin osuus lastulevyn tuotannosta kasvaa

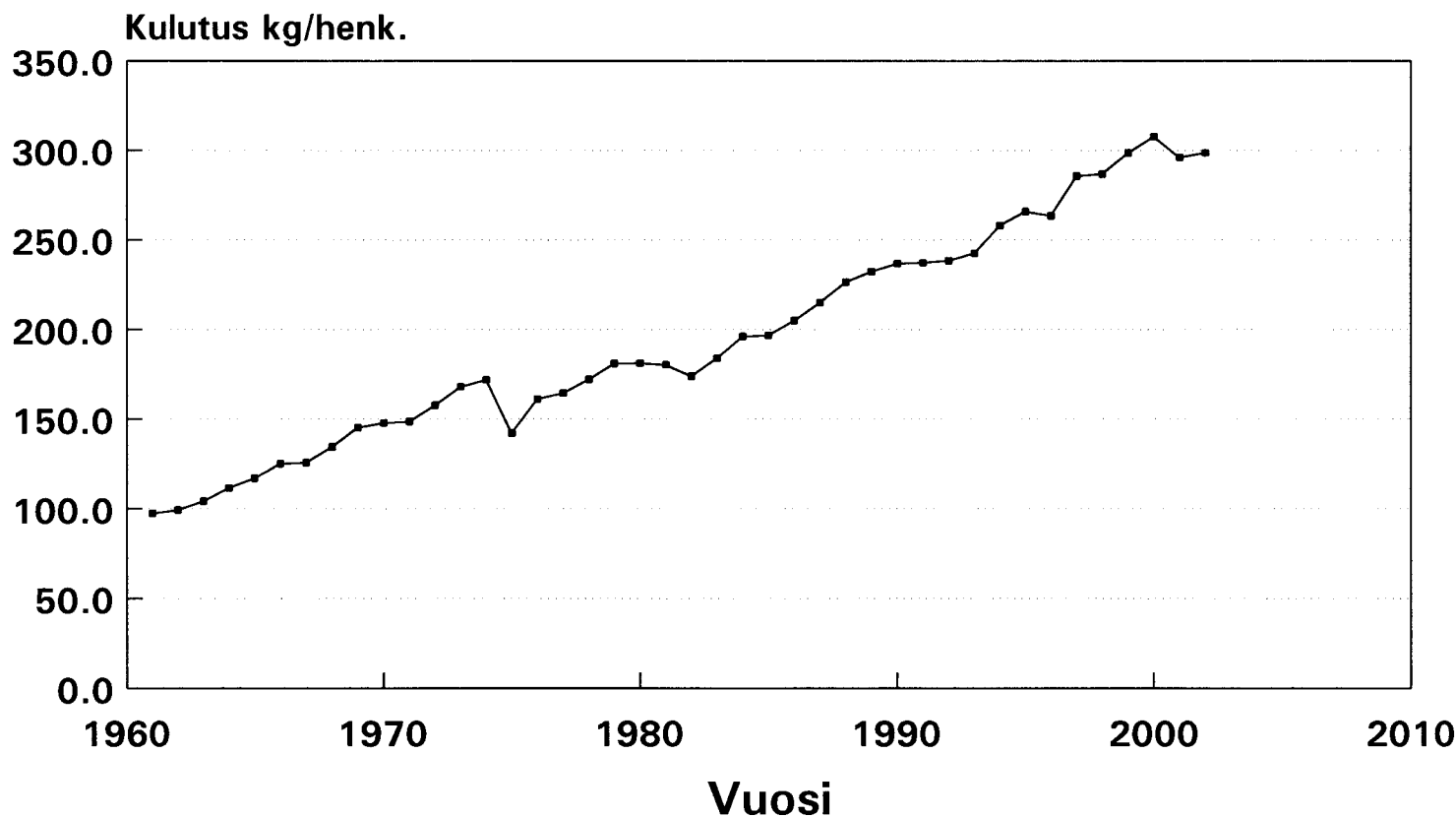
Kärkkäinen PAR-15

Paperin ja kartongin kulutus henkeä kohti kasvaa maailmassa

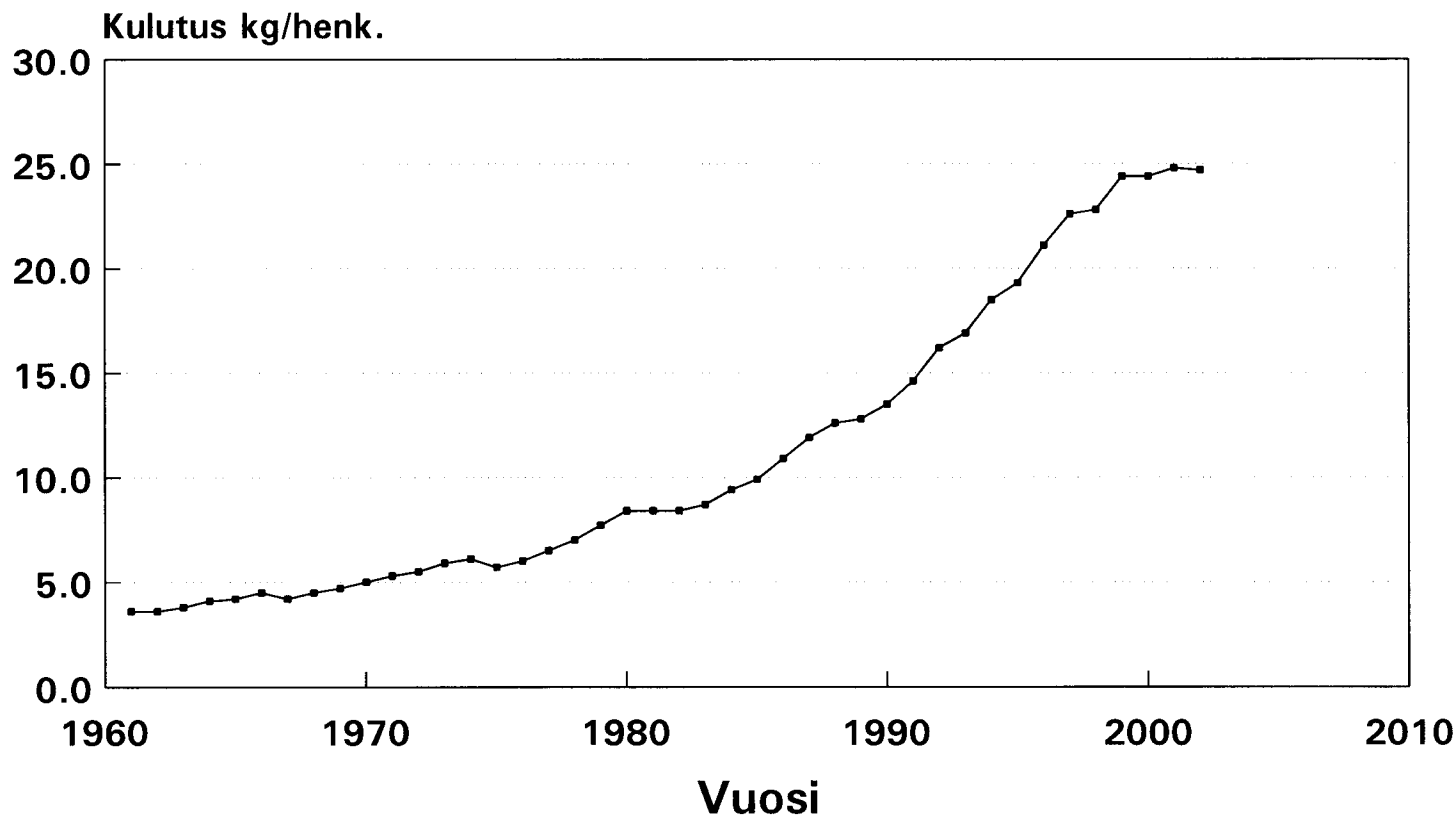
Kärkkäinen PAP-1

Teollisuusmaissa kulutuksen kasvu jatkuu edelleen

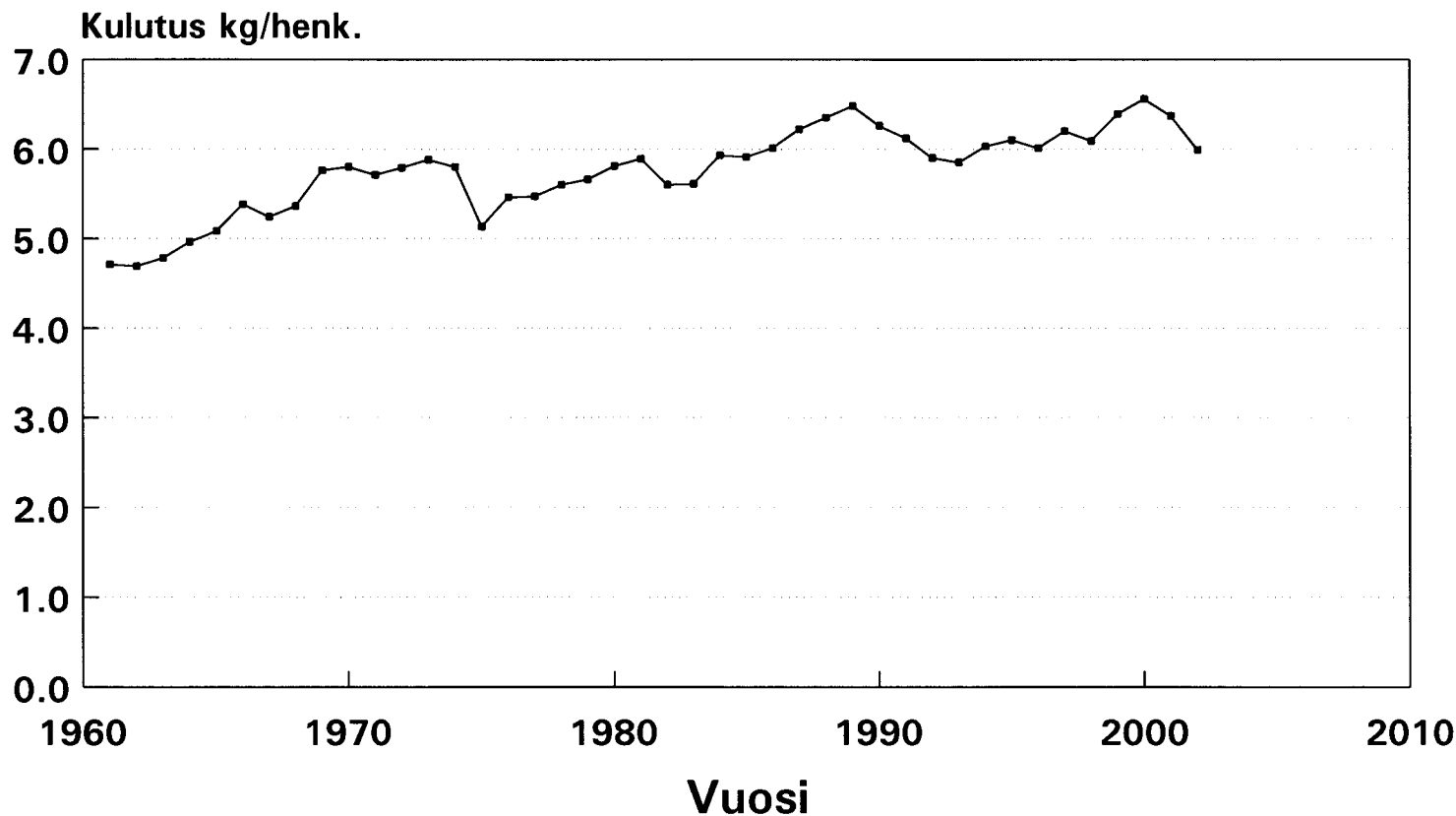
Kärkkäinen PAP-4

Myös kehitysmaissa kulutus nousee

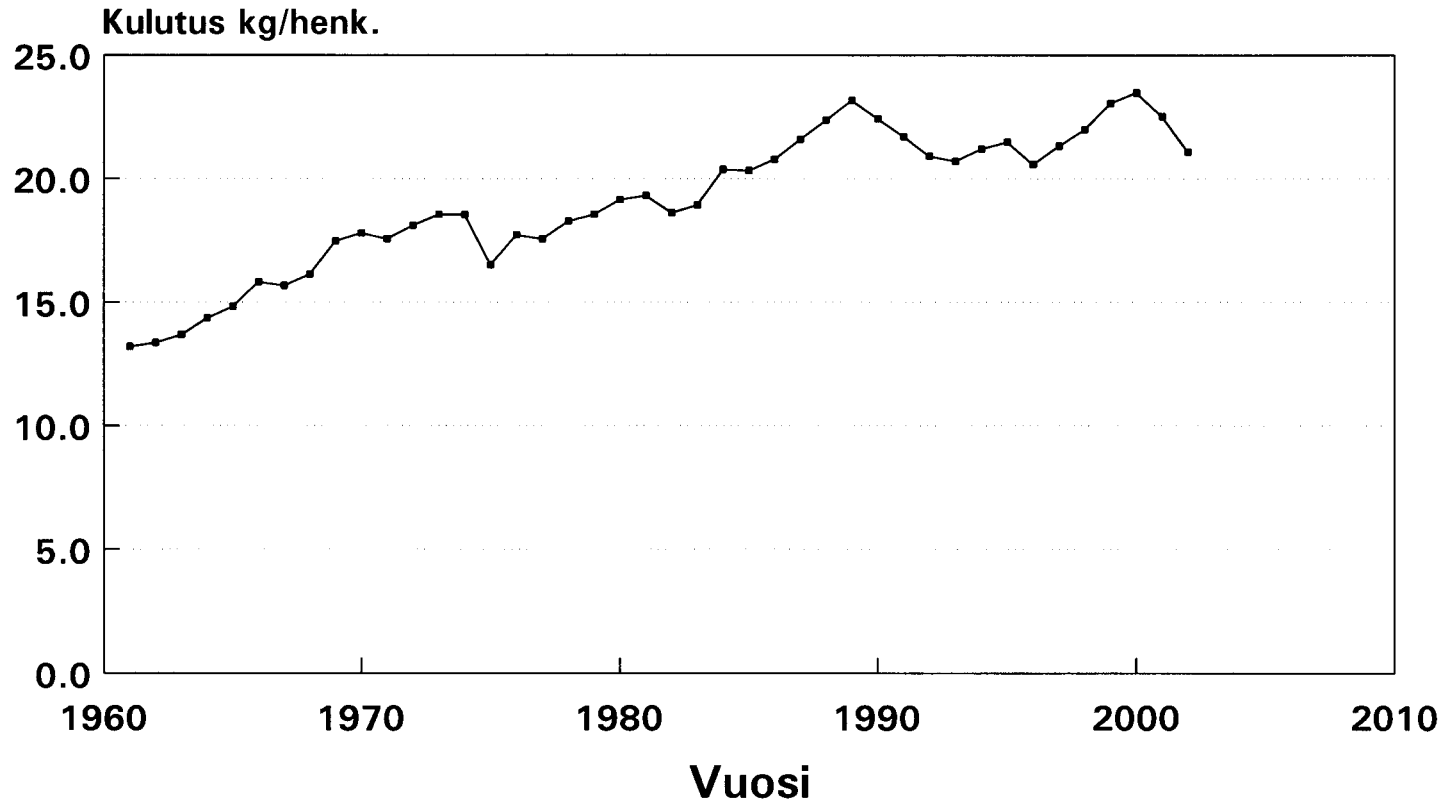
Kärkkäinen PAP-5

Sanomalehtipaperin kulutus henkeä kohti kasvaa enää hitaasti

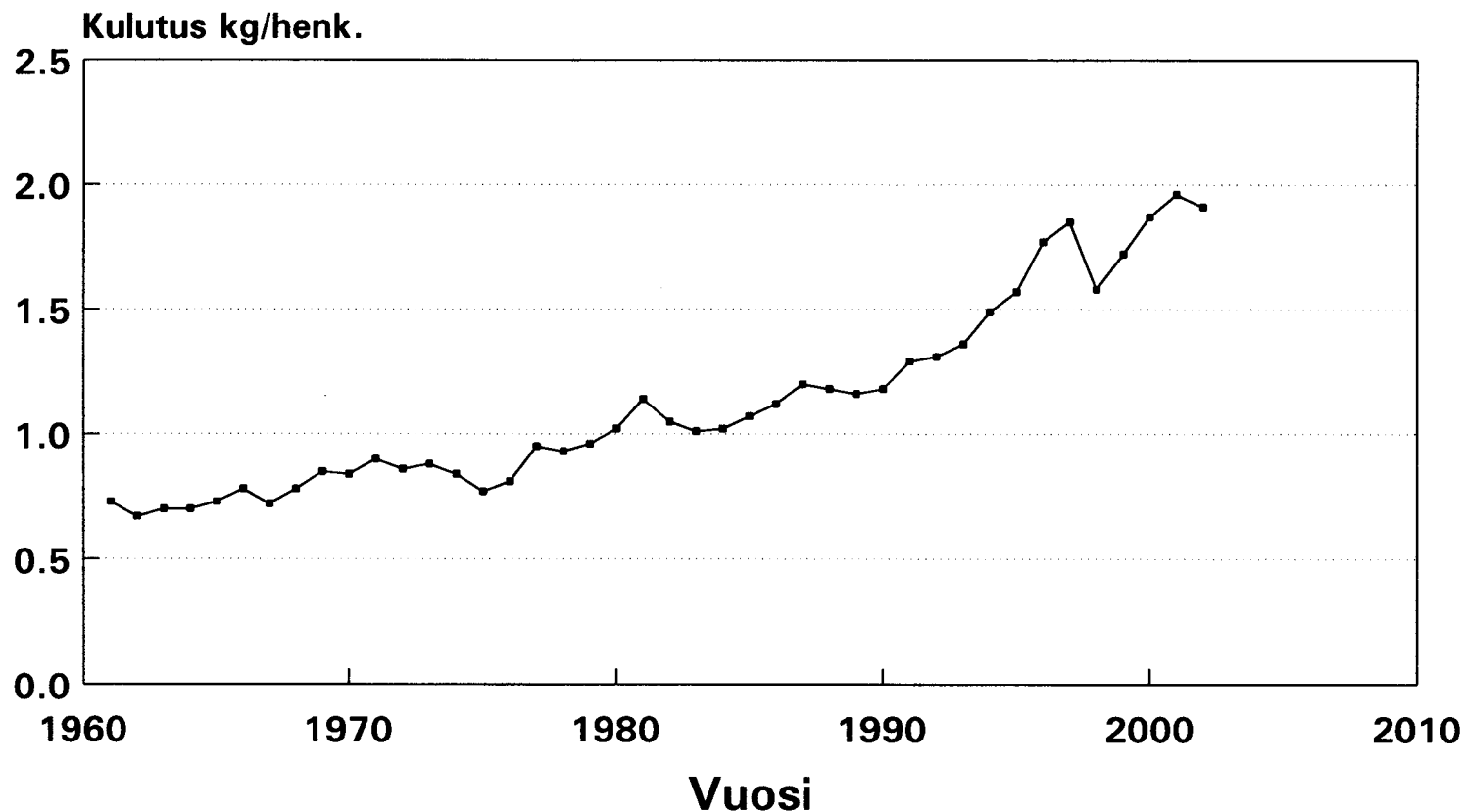
Kärkkäinen PAP-12

Teollisuusmaissa kulutus henkeä kohti on jo vakioitunut

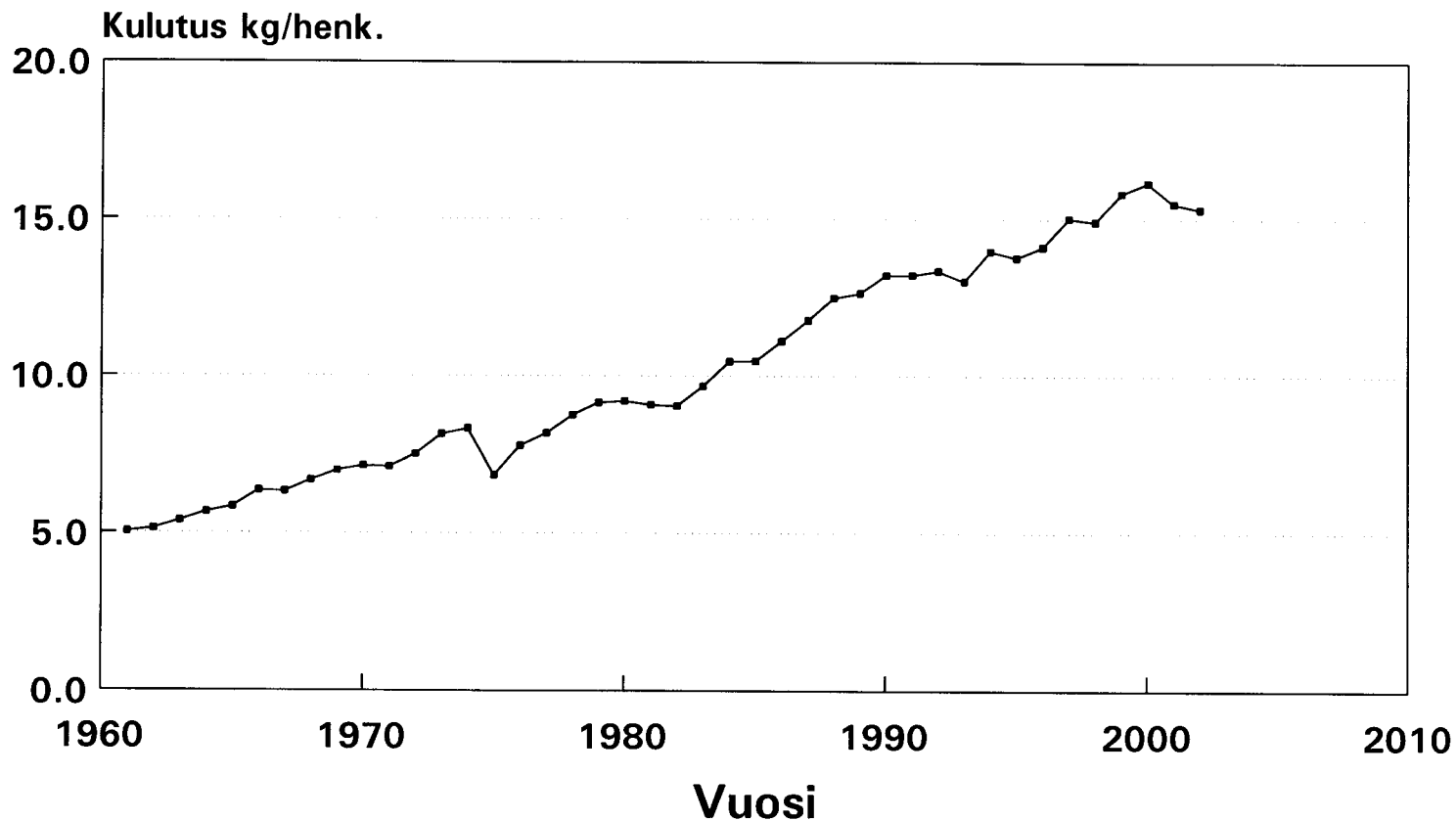
Kärkkäinen PAP-15

Kehitysmaissa kulutus henkeä kohti kasvaa edelleen

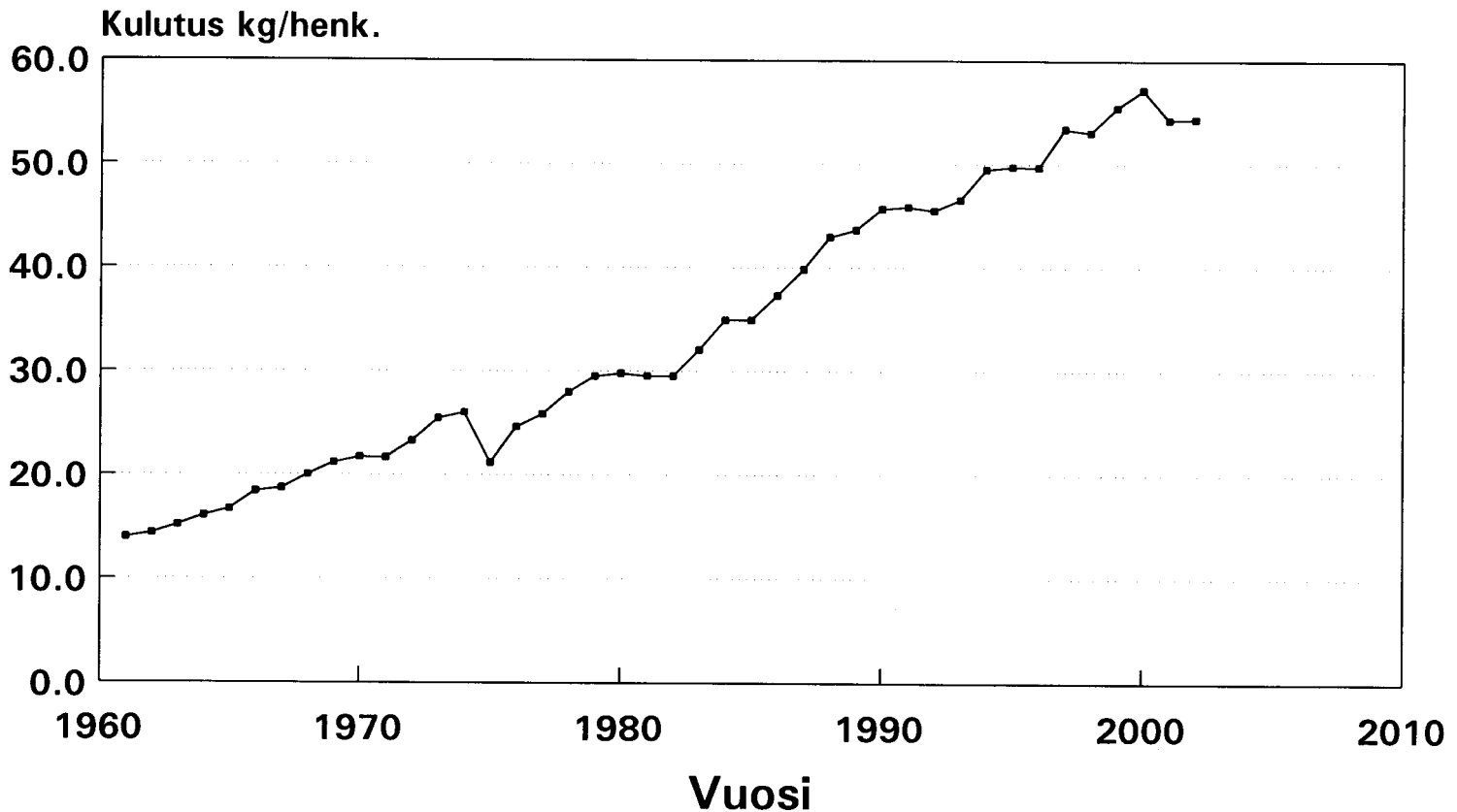
Kärkkäinen PAP-16

Kirjoitus- ja painopapereissa kulutus henkeä kohti kasvaa...

Kärkkäinen PAP-23

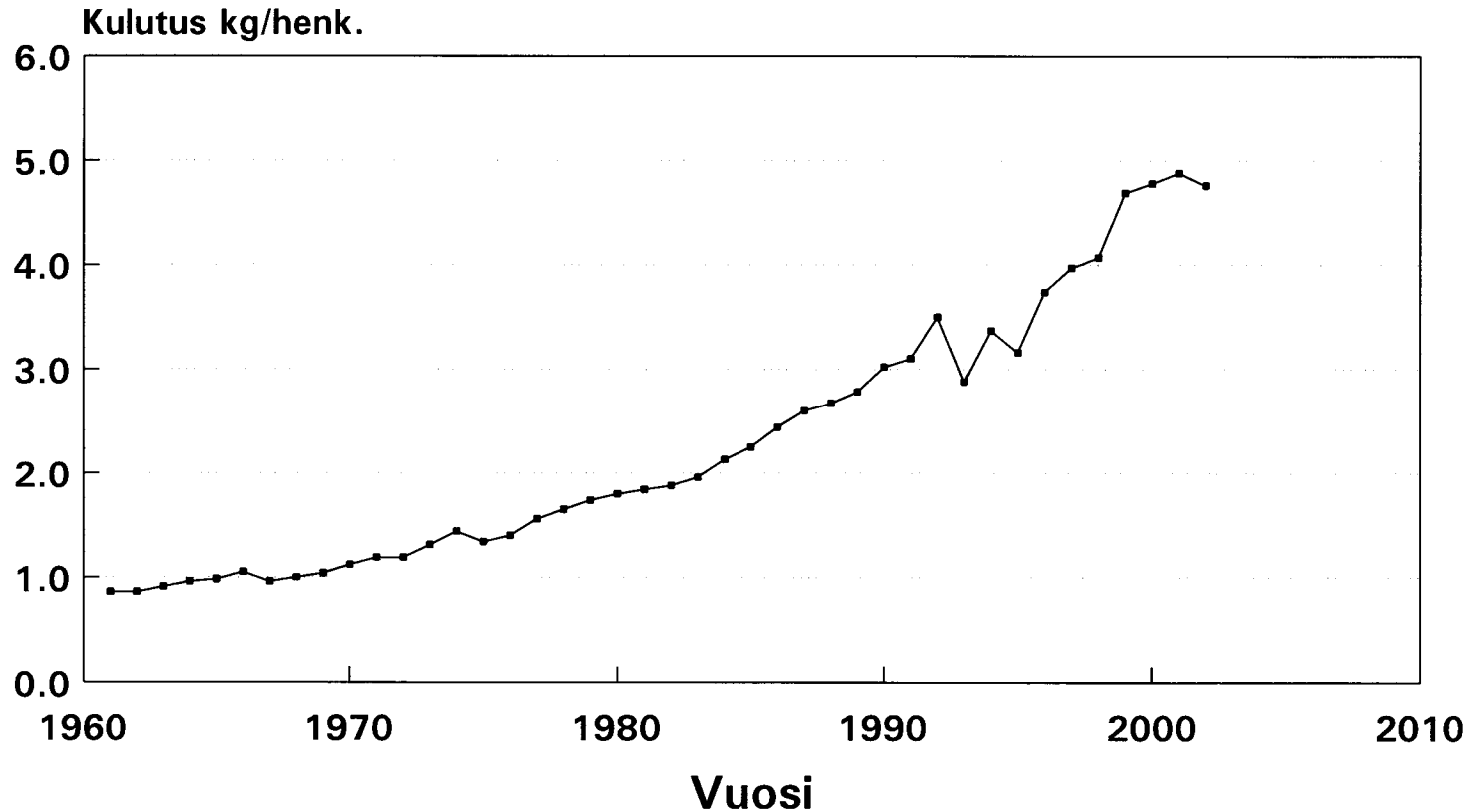
...sekä teollisuusmaissa...

Kärkkäinen PAP-26

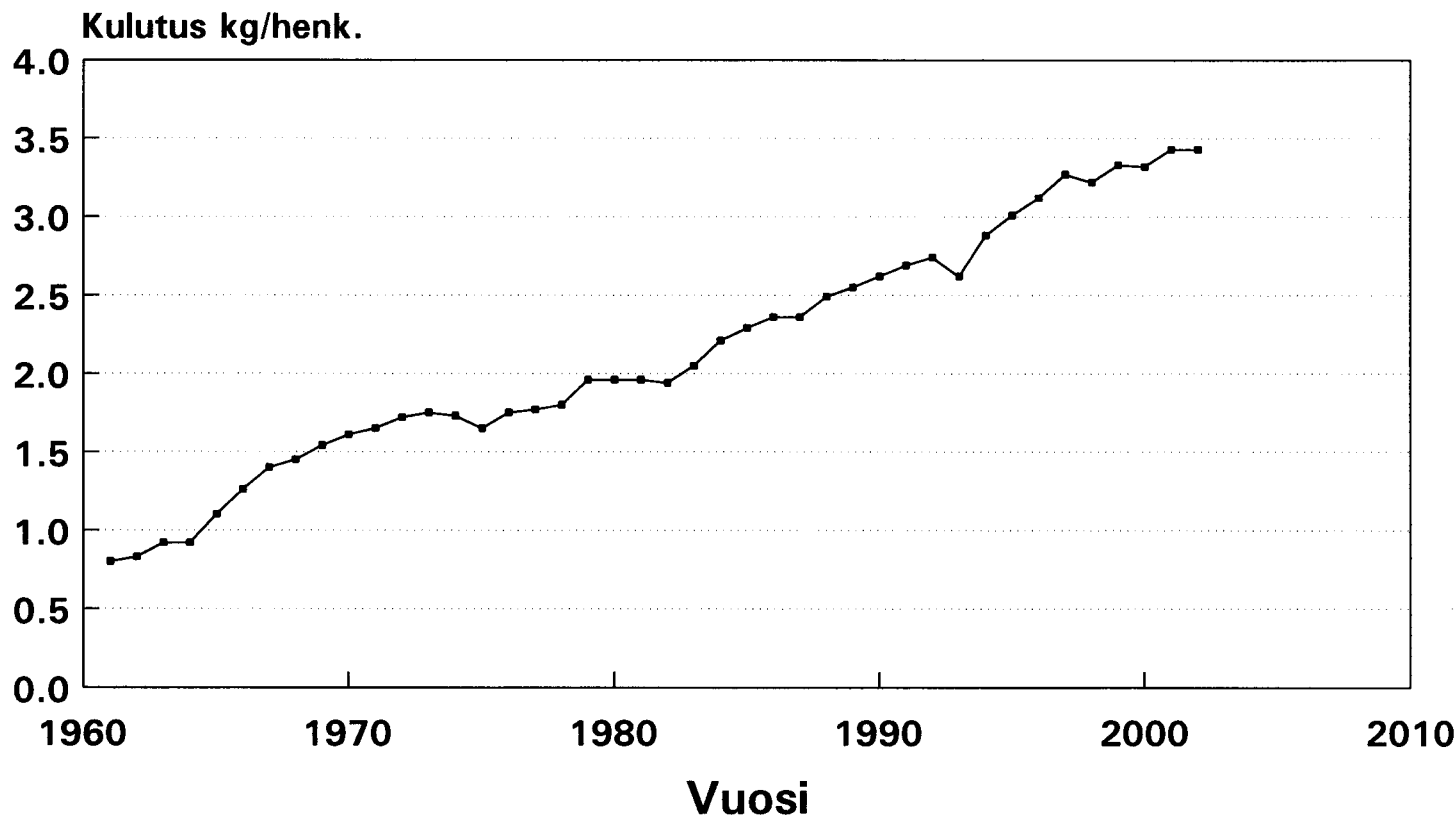
Matti Kärkkäinen

...että kehitysmaissa, mutta alemmalla tasolla

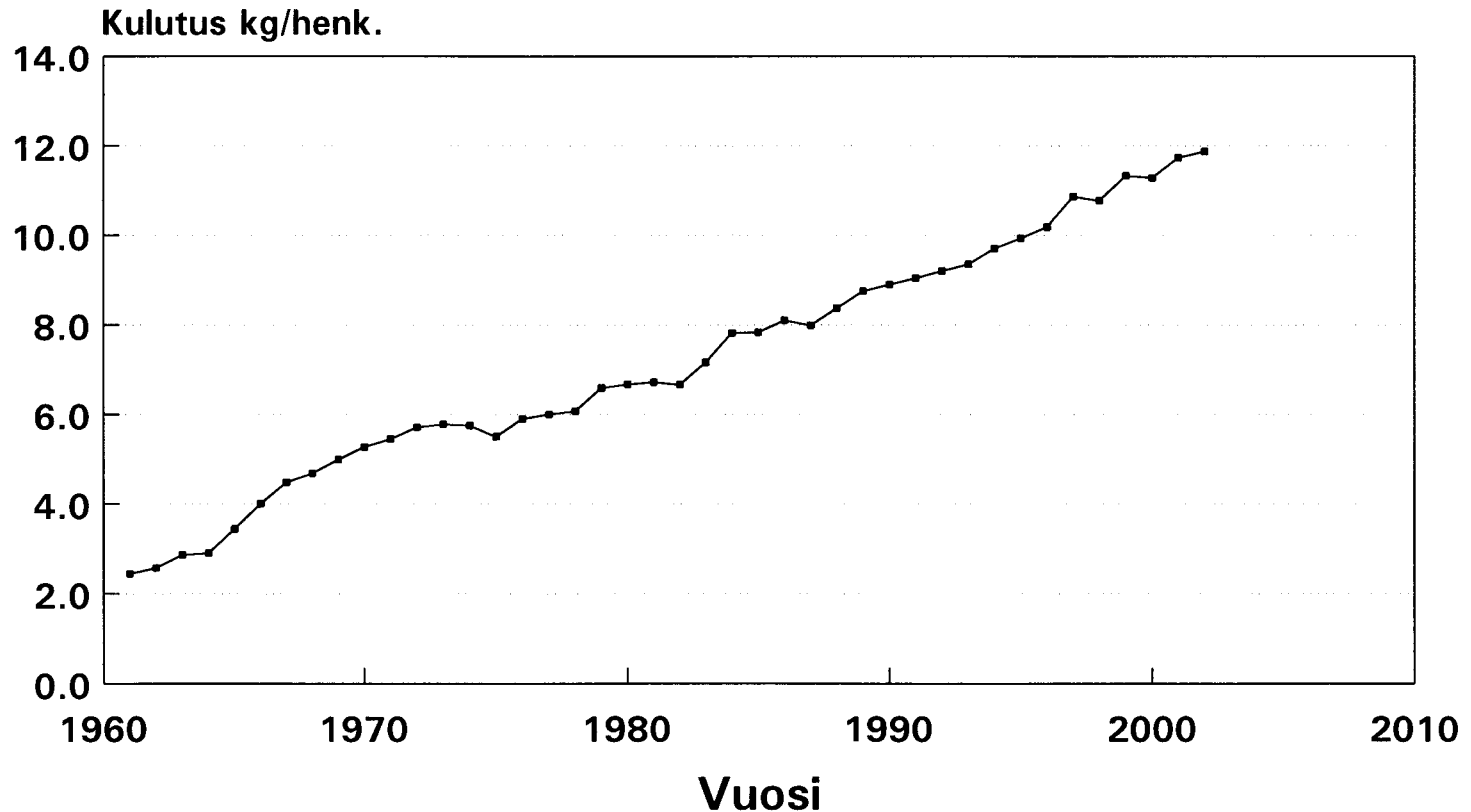
Kärkkäinen PAP-27

Pehmopapereissa kulutus henkeä kohti on kasvanut tasaisesti

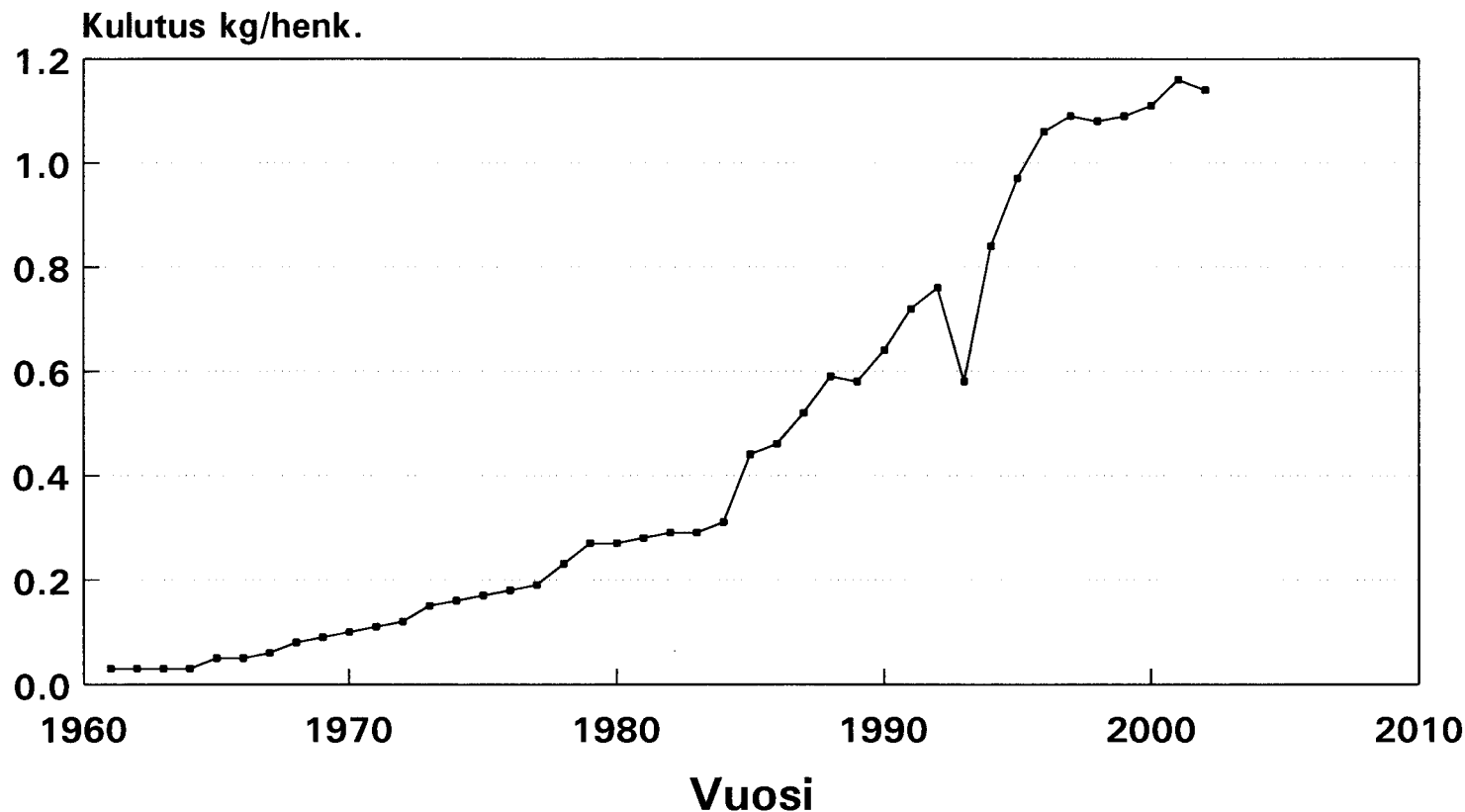
Kärkkäinen PAP-34

Teollisuusmaissa kulutuksen kyllästymisrajaa ei vielä nähdä

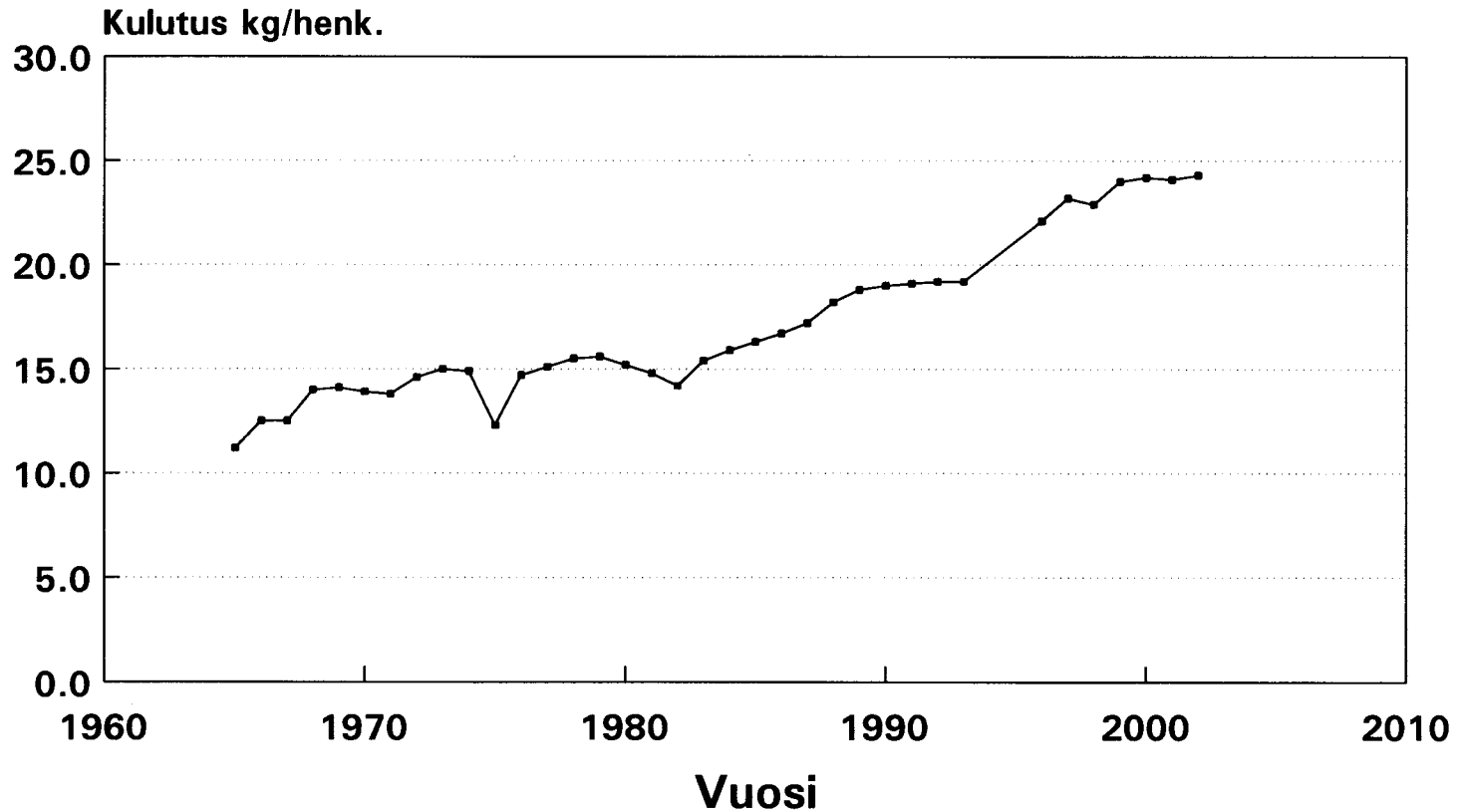
Kärkkäinen PAP-37

Kehitysmaissa kulutus henkeä kohti on alhainen, mutta kasvaa

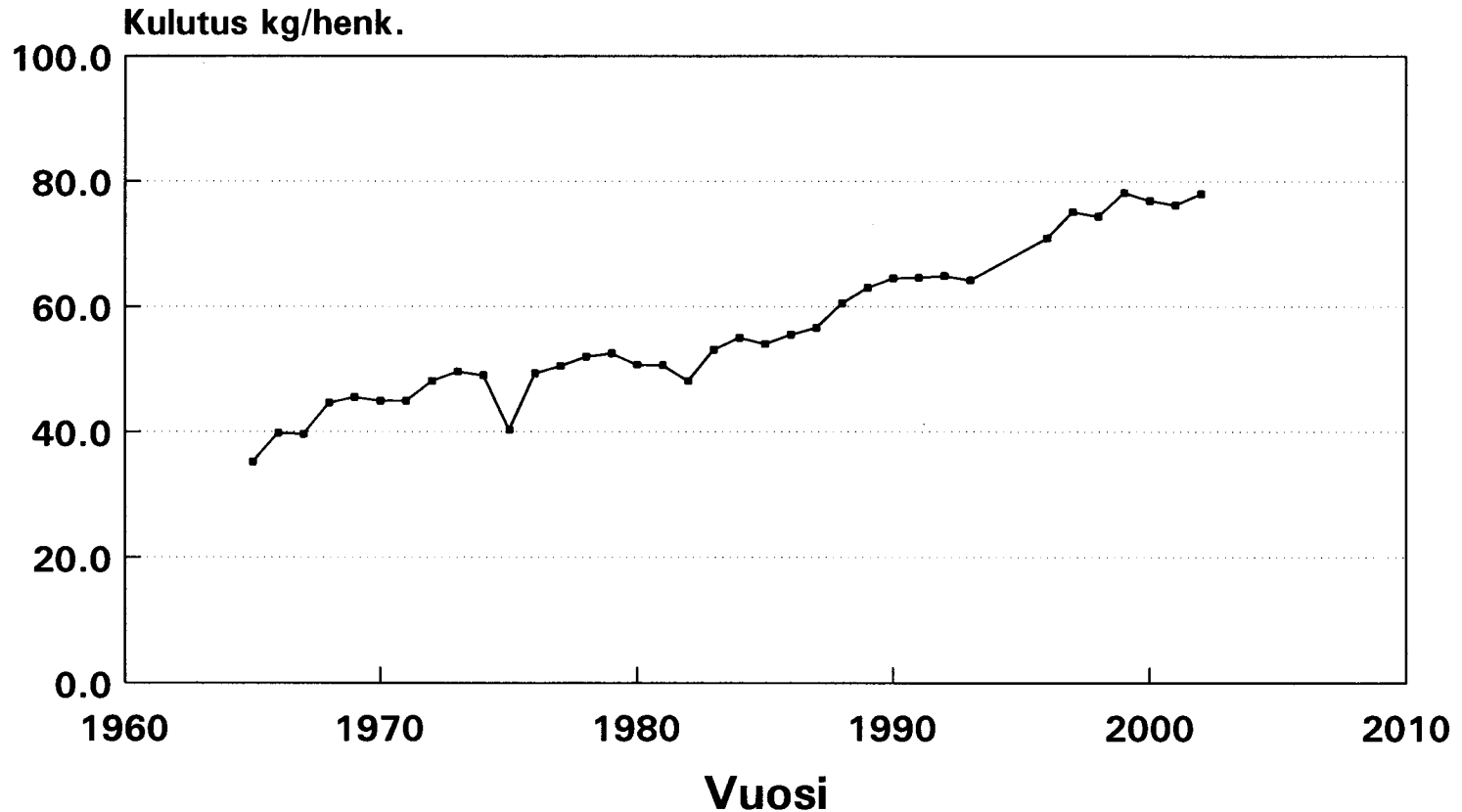
Kärkkäinen PAP-38

Pakkausten kulutus kasvaa henkeä kohti vakaasti maailmassa...

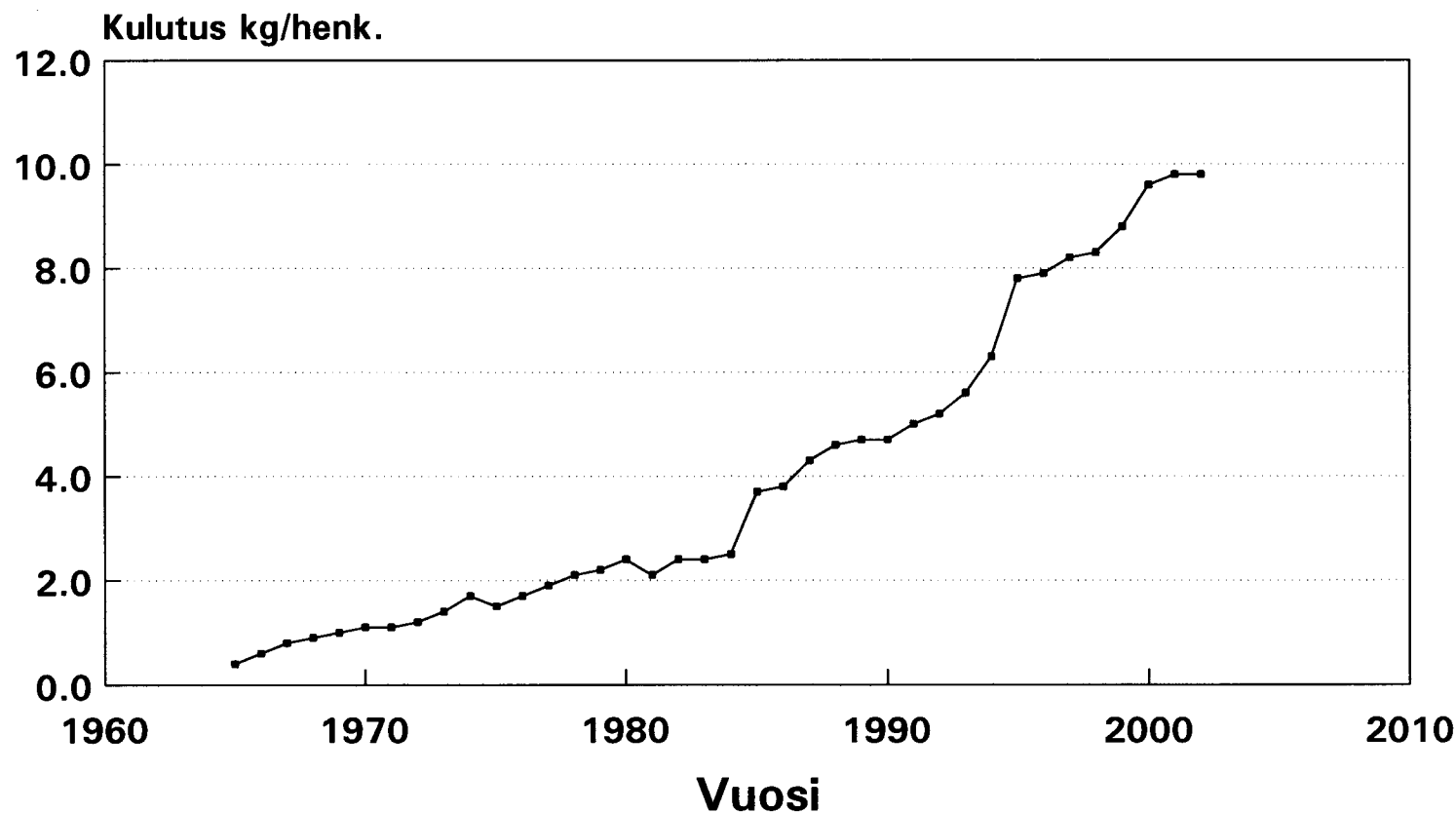
Kärkkäinen PAP-47

...mukaan lukien teollisuusmaat, kaikesta vastustuksesta huolimatta

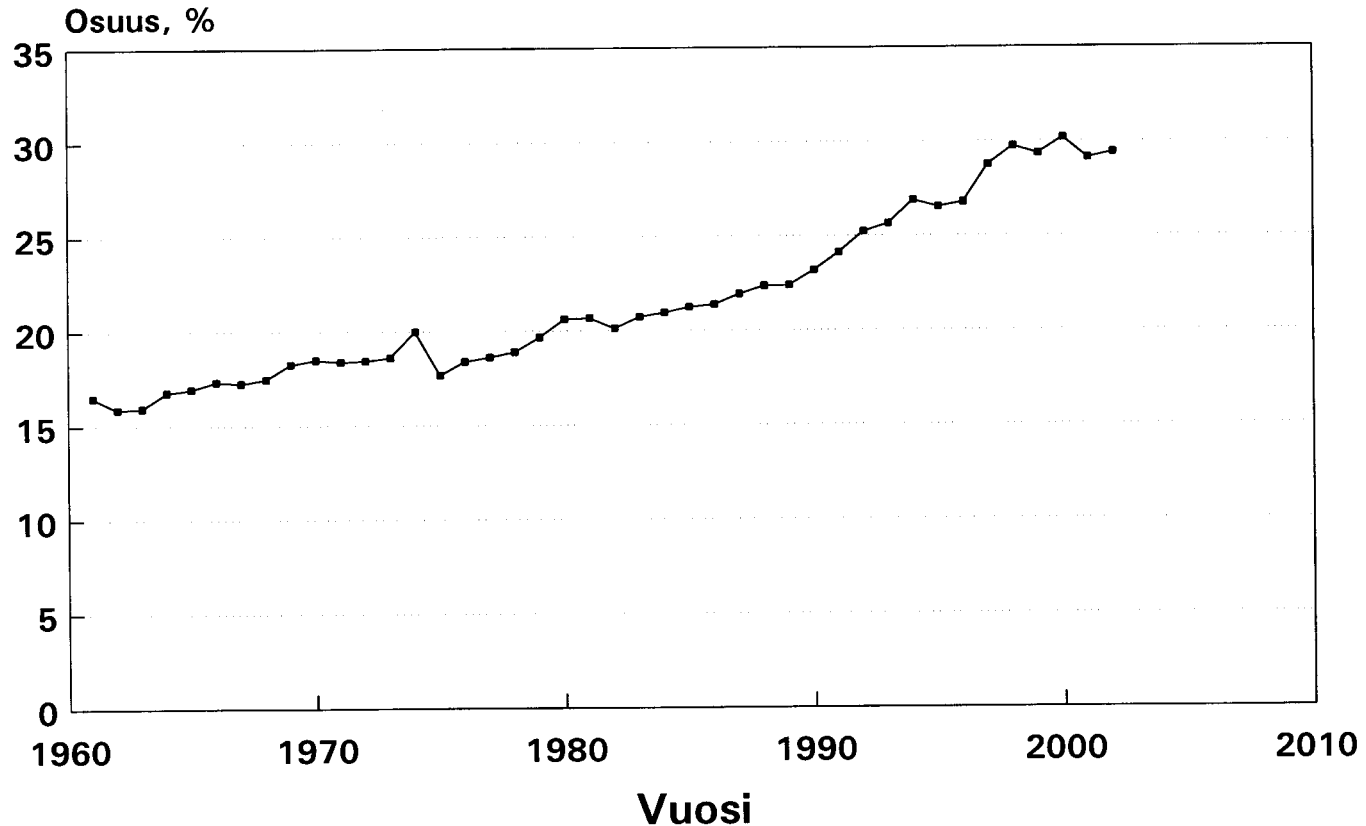
Kärkkäinen PAP-50

Kehitysmaissa kulutus henkeä kohti on voimistunut

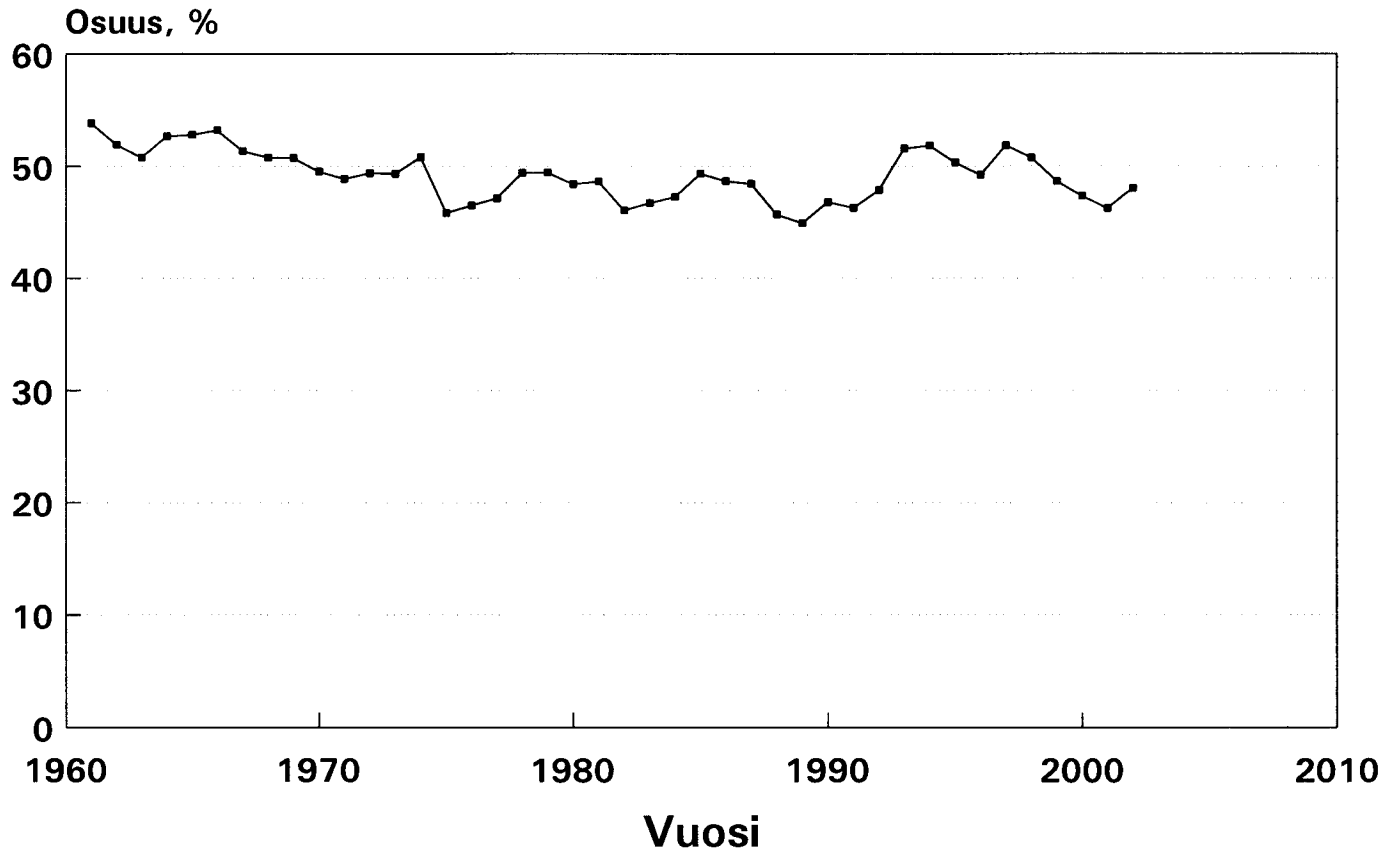
Kärkkäinen PAP-51

Viennin osuus tuotannosta kasvaa papereissa ja kartongeissa...

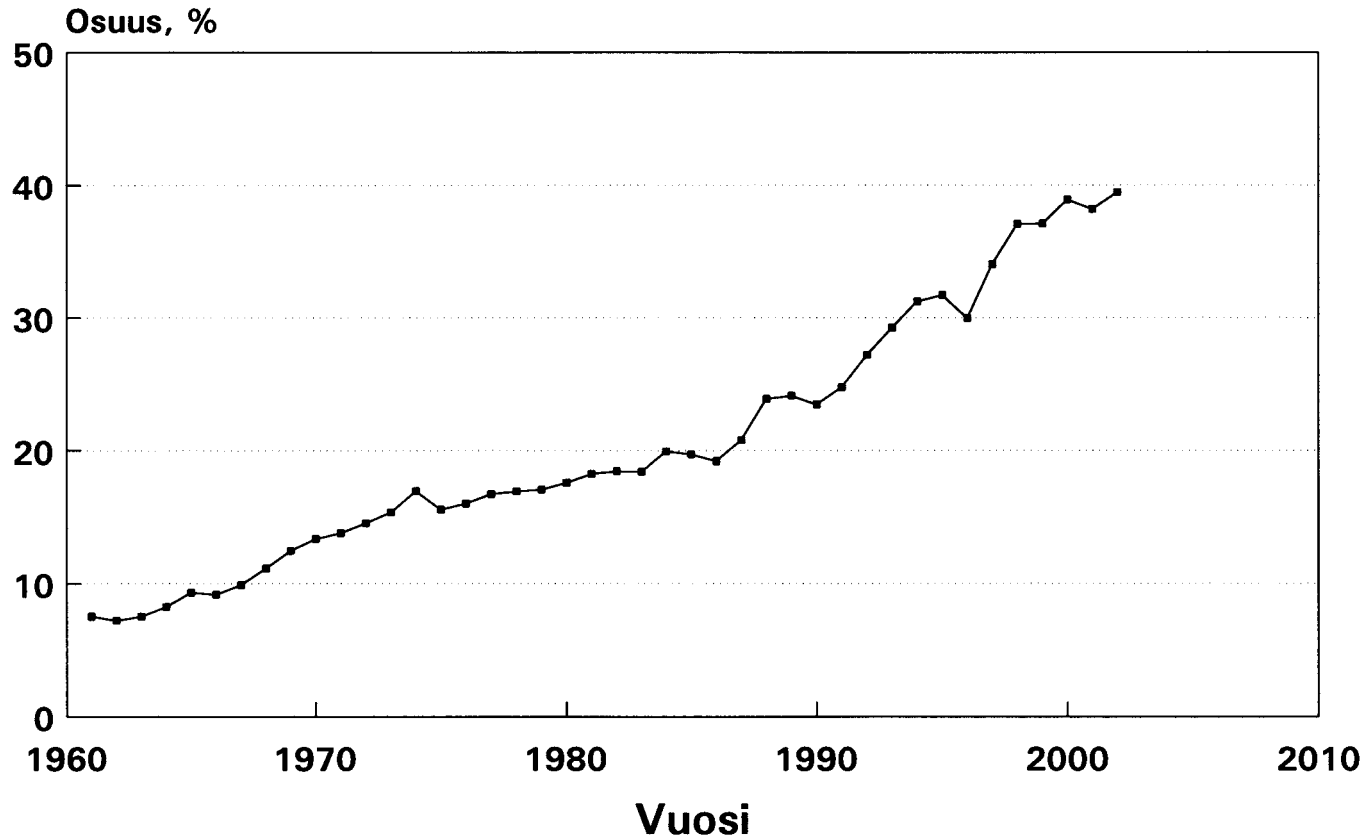
Kärkkäinen PAP-63

...paitsi sanomalehtipaperissa, jossa korkea taso alenee hiukan

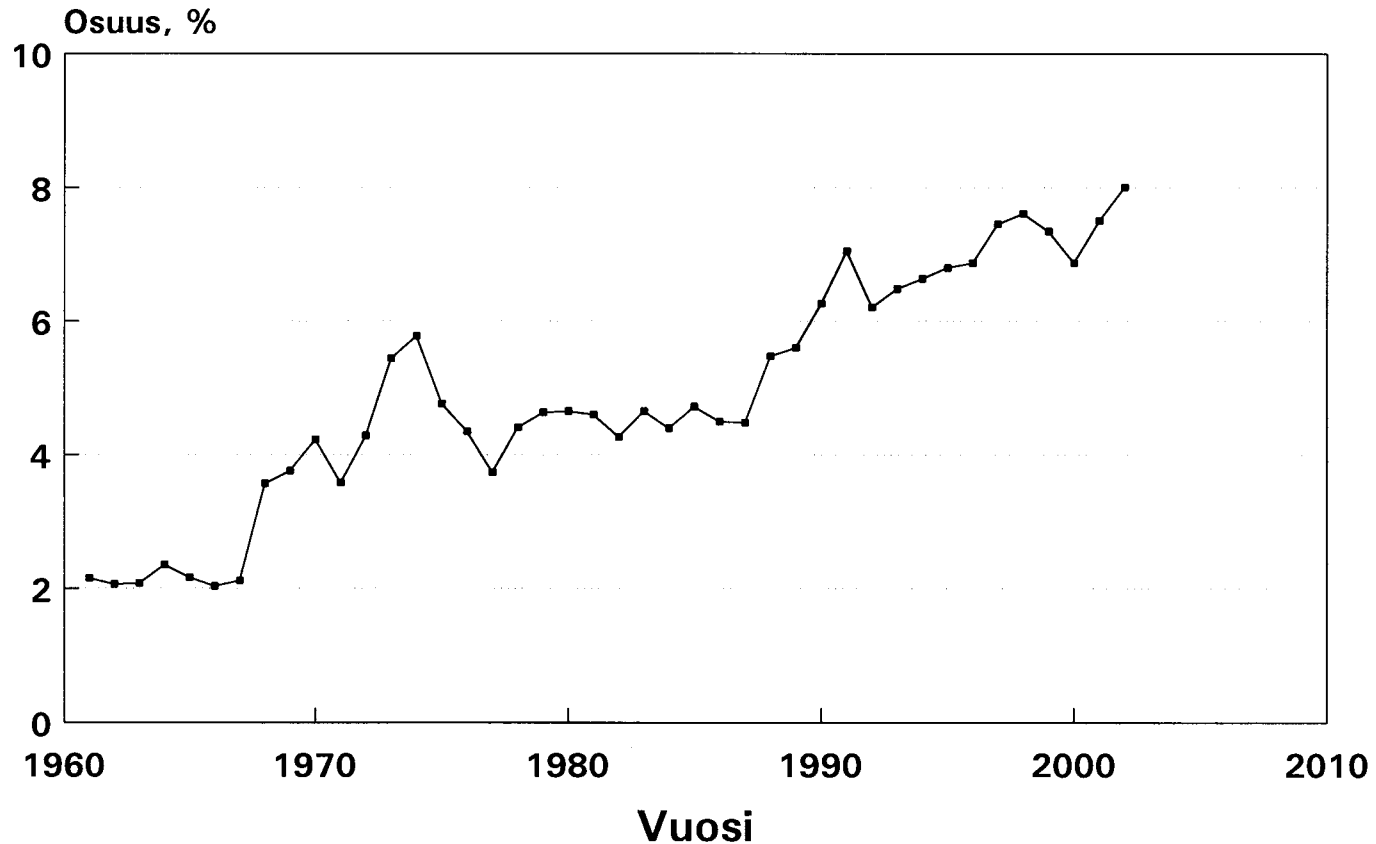
Kärkkäinen PAP-64

Kirjoitus- ja painopapereista on tullut globaali tuote

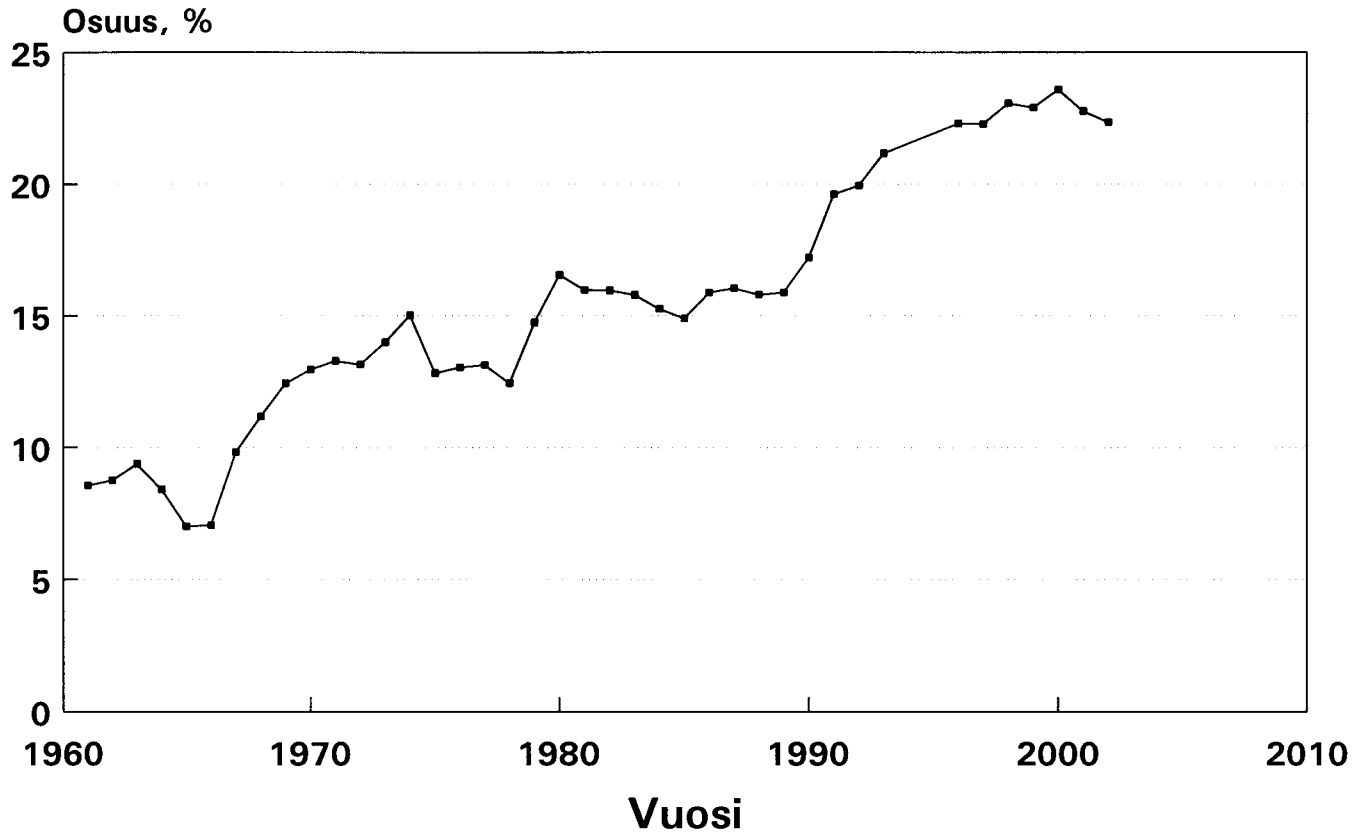
Kärkkäinen PAP-65

...ja jopa pehmopapereissa viennin osuus kasvaa

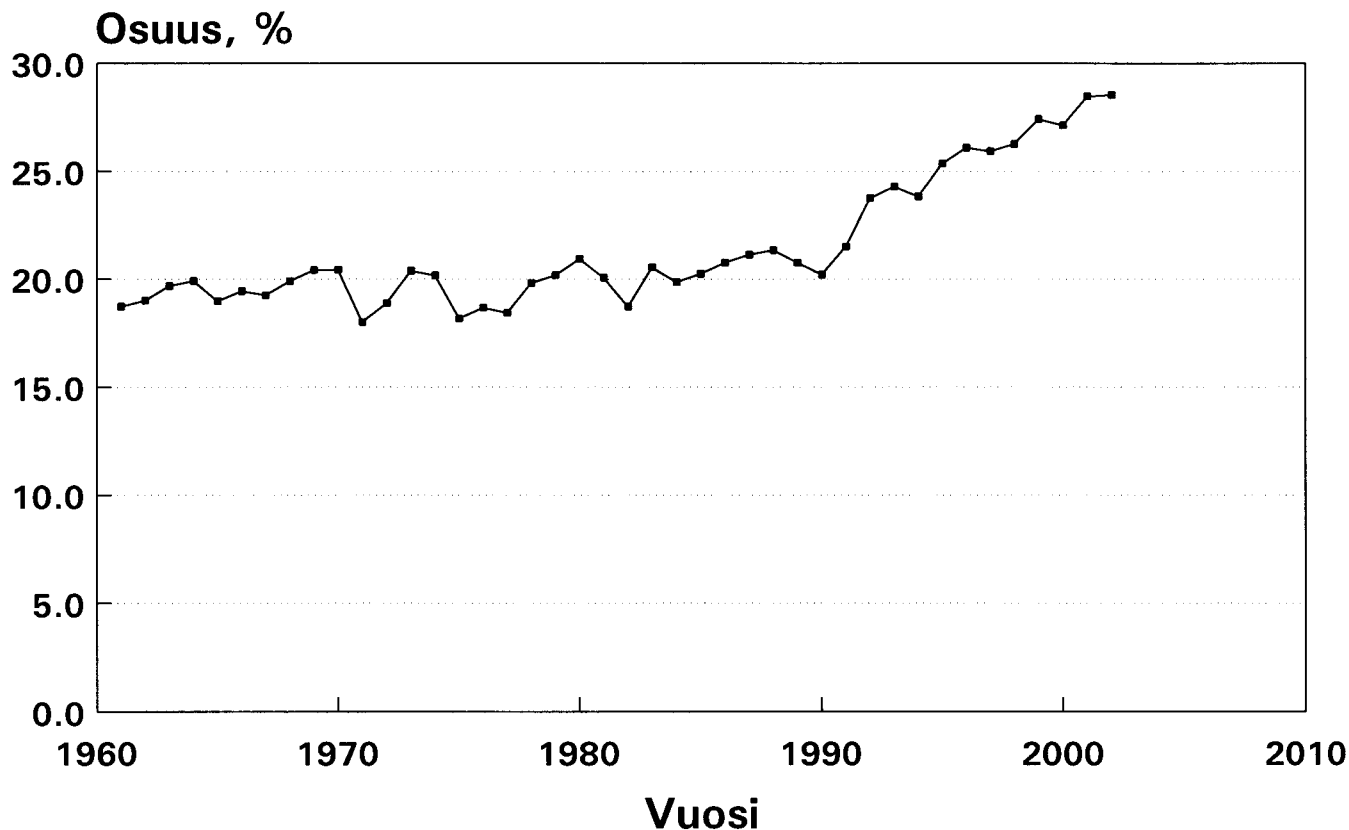
Kärkkäinen PAP-66

Myös pakkausmateriaaleissa viennin osuus tuotannosta kasvaa

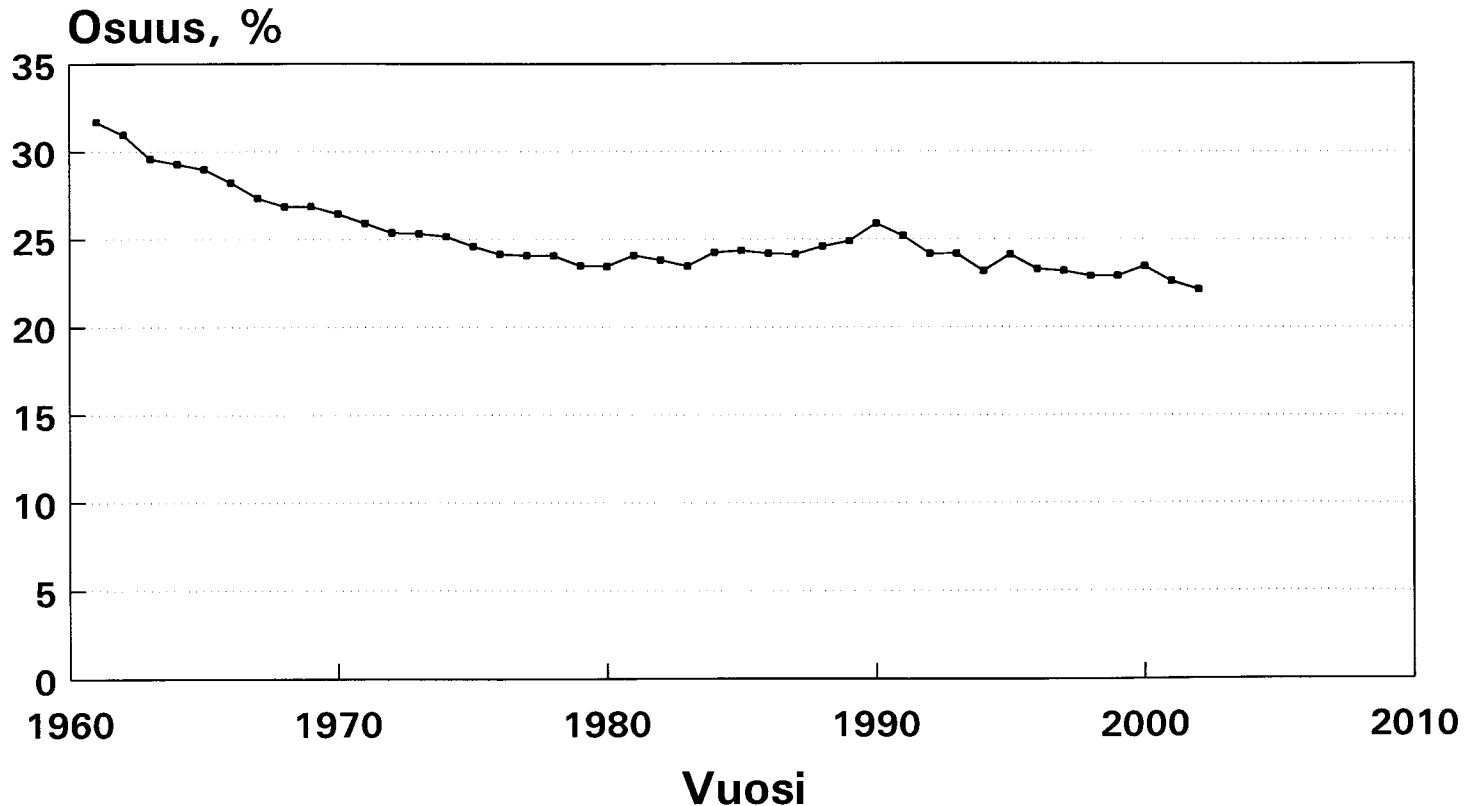
Kärkkäinen PAP-67

Viennin osuus kemiallisen massan tuotannosta on kasvanut

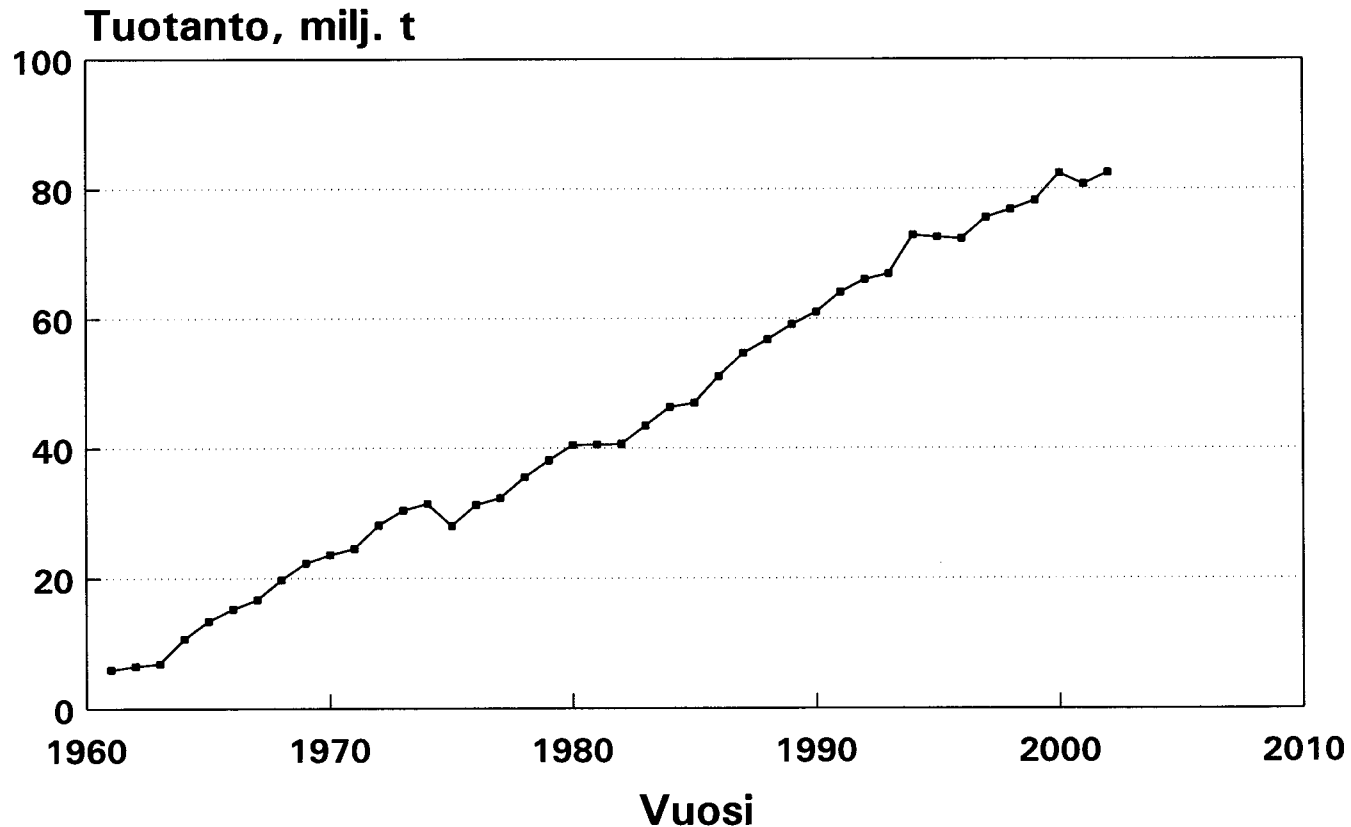
Kärkkäinen PULP-133

Mekaanisen massan osuus tuotannosta on alenemaan päin

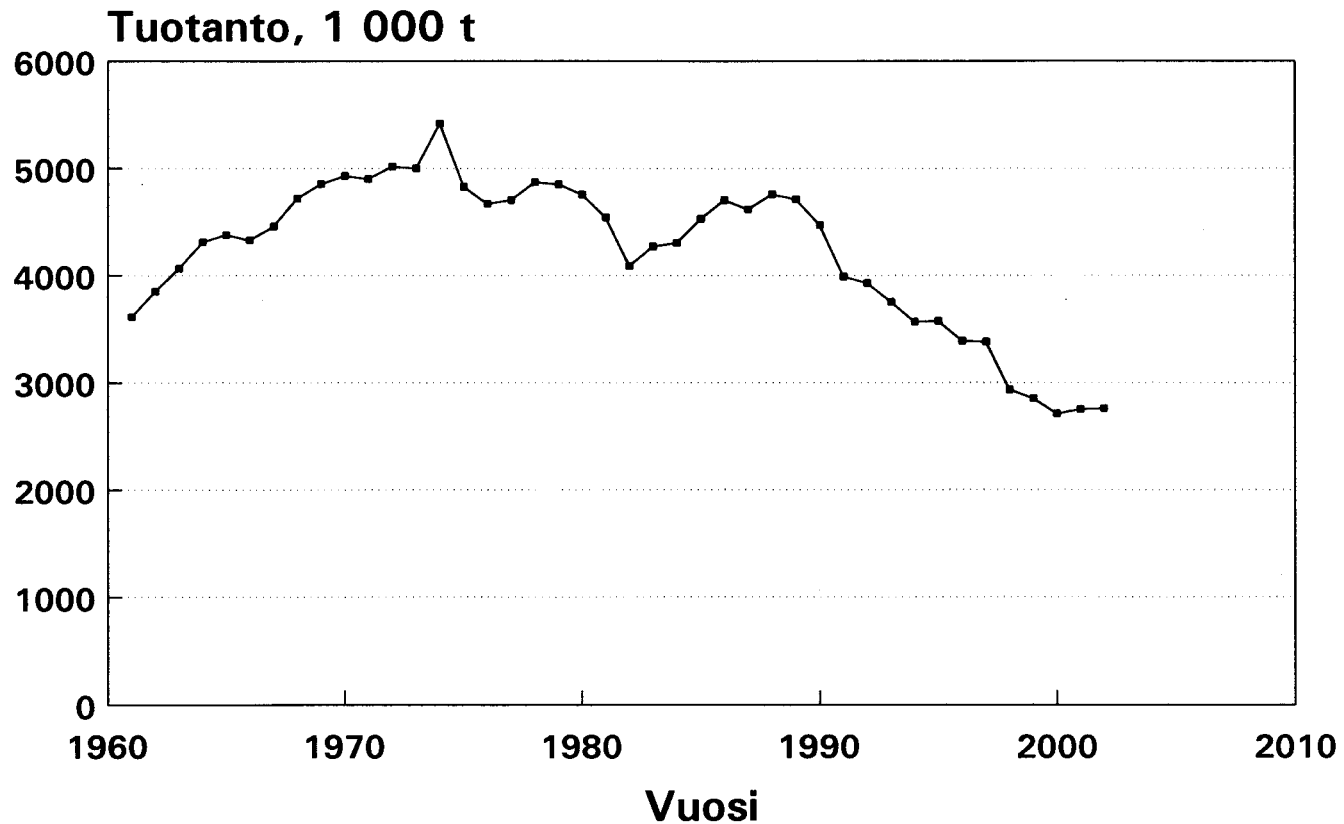
Kärkkäinen PULP-3

Kloorivalkaistu (ECF) sulfaattimassa on kilpailun voittaja

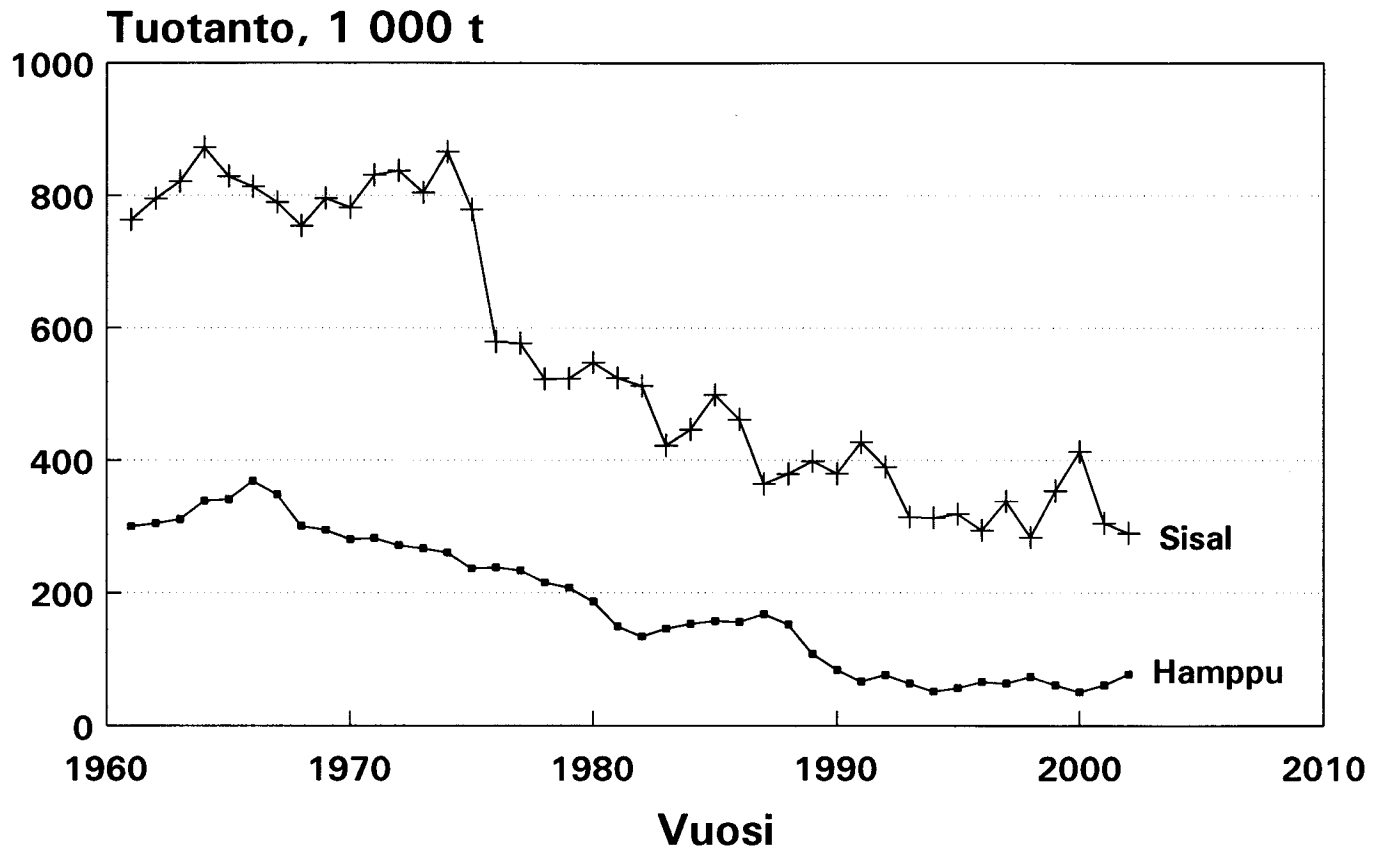
Kärkkäinen PULP-4

Liukosellu vähenee: puu menee entistäkin enemmän paperiin

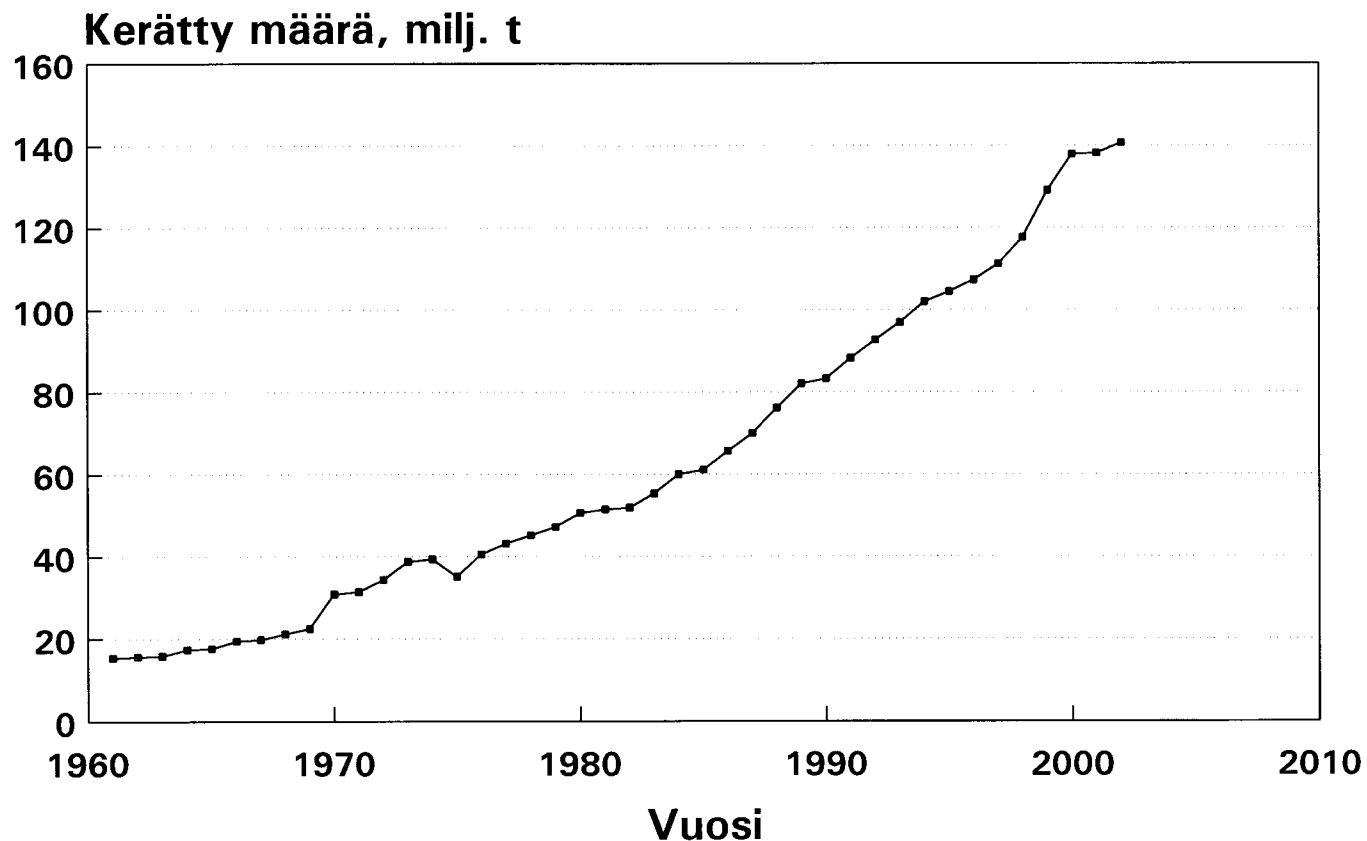
Kärkkäinen PULP-10

Agrokuitujen viljely on taantunut, jäljellä vain olki ja bagasse

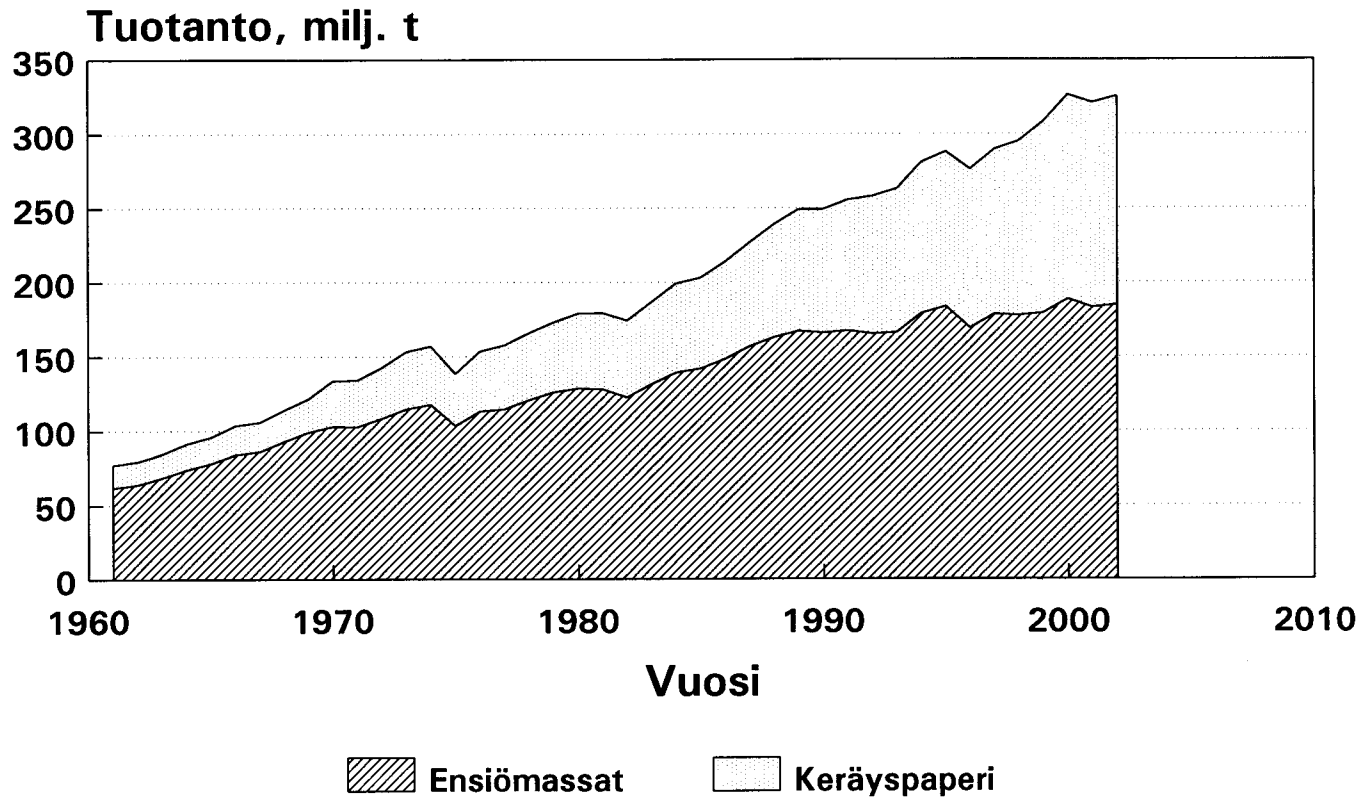
Kärkkäinen PULP-135

Kierrätyskuidun merkitys on kasvanut voimakkaasti...

Kärkkäinen PULP-12

...mutta ensiökuitua tarvitaan aina

Kärkkäinen PULP-13

Voiko metsäteollisuus menestyä Suomessa myös tulevaisuudessa?

Maapalloistuminen

- Kaikilla tuotteilla, jopa perinteisillä kotimarkkinatuotteilla kuten lastulevyllä, on viennin osuus kasvanut maailman tuotannosta. Tämä osoittaa, että yritysten globalisoituminen ja tuotannon mittakaavaetu vaikuttavat.
- Suomi voi jatkaa metsätalousmaana vain viennin ansiosta, jolloin on oltava kansainvälisesti kilpailukyinen.

Tuotannon kasvu

- Jotta koneet ja menetelmät olisivat moderneja, yritysten tuotannon on kasvettava vähintään samaa vauhtia kuin maailman tuotanto.
- Suomessa ei ole enää kasvumahdollisuuksia raaka-aineen vuoksi. Siksi yritysten ja **myös Suomen** edun mukaista on kasvaa ulkomailta.

Hyvät ja huonot uutiset puutuoteteollisuudessa

- sahatavaran ja vanerin kulutus kasvaa hitaasti
- + Suomen vakiintunut teollisuus voi olla kilpailukyinen, kun muuttuvat kustannukset (=raaka-aine) pidetään kansainvälisellä tasolla laatuunsa nähden

Hyvät ja huonot uutiset massateollisuudessa

- + kemiallisen massan tarve kasvaa
- kemiallinen massa sopii huonosti Suomelle korkean puun hinnan takia
- mekaanisen massan merkitys alenee kierrätyskuidun painoarvon vuoksi
- + Suomi voi säilyä vahvana mekaanisen ensiömassan tuottajana, kun huolehditaan sähköenergian hinnasta ja kuusen saatavuudesta

Sellun merkitys kasvaa

- Näköpiirissä ei ole puukemian nousu: muuntokuidut ml. modaali kasvavat hitaammin kuin öljypohjaiset kuidut. Paperiteollisuudelle ei ole kilpailijoita puuraaka-aineesta (energian tuottamisen lisäksi).

Puukuidulle ei vaihtoehtoa

- Agrokuitujen merkitys rajoittuu tulevaisuudessa maatalousjätteisiin (olki, bagasse): varsinainen kasvatusta ei kannata vuoteen 2020 mennessä.
- Tehostuva Kiinan ympäristönsuojelu lisää puukuitujen merkitystä maailmalla.
- Hiilen sitomisen tukeminen tukee puukuitujen aseman vahvistumista.

Hyvät ja huonot uutiset paperiteollisuudessa

- + kysyntä kasvaa maailmalla, ja suomalaisilla yrityksillä on hyvät talous- ja osaamisvalmiudet laajentua maailmalla, mikä tietää työtä myös suomalaisille osaajille
- kotimaisen raaka-aineen lisäsaatavuuden rajat ovat näköpiirissä, eikä uutta kapasiteettia voi enää rakentaa Suomeen, ellei metsäpolitiikka muutu olennaisesti

Hyvät ja huonot uutiset metsätaloudessa

- + puuntuotanto teollisuuden tarpeisiin antaa syvällä maaseudulla runsaimmat tulot hehtaarilta vaihtoehtoisiin maankäyttömuotoihin verrattuna
- + puukuidulle ei ole näköpiirissä kilpailijaa
- maailmanlaajuisen raaka-ainekilpailun vuoksi taloustulokseen on paineita, jotka on voitava hoitaa tuotannon tehostamisella ja institutionaalisten esteiden poistolla

Yleisehdot menestykselle

- Infrastruktuuri on pidettävä kunnossa, ja maaseudun tiepolitiikassa on valmistauduttava ilmaston lämpenemiseen
- Muuttuvien kustannusten on kaikissa oloissa oltava kilpailukykyisiä, jottei Suomen tehtaita suljettaisi saman omistajan avatessa uutta kapasiteettia maailmalla

Kotimaan tuotanto

- Kun laajennukset tapahtuvat ulkomailla, tuotannon pysyminen kotimaassa edellyttää muuttuvien kustannusten (= raakapuu) saamista kilpailun edellyttämälle tasolle. Tällöin tehdään korjausinvestointeja.
- Suomen suhteelliset kilpailuedut ovat pääomavaltaisessa suurteollisuudessa. Kauhuskenaario on exit-strategia.

Exit-strategia

- Historialliset investoinnit Suomeen ovat uponneita kustannuksia.
- Jos Suomen muuttuvat kustannukset ovat suuremmat kuin ulkomailla, vaara on, että uuden tehtaan käynnistyessä suljetaan Suomen sinänsä kannattavia tehtaita markkinoiden tukemiseksi tarjontaa pienentämällä (exit-strategia).

Mitä pitäisi tehdä

- Toimet keskitettävä puuhuollon toimivuuden parantamiseen. Erityisesti tieverkko on saatava vahvemiksi ilmaston muutoksen ja satunnaisten häiriöiden vuoksi.
- Valtiovallan metsäpolitiikan päätehtävä on edistää raakapuun tuloa markkinoille lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.